

Posam. šte. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :—

„TABOR“, izhaja vsak dan, razven
nedelj in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne. Stane
mesечно po pošti D 12.50, za ino-
zemstvo D 20.50, dostavljen na dom
Din 14.—, na izkaznice Din 12.50.

„NARODNI LIST“ (četrtkova šte.
„Tabora“) se naroča kot tednik
in stane mesечно 2 Din, četrt-
letno 6 Din, polletno 12 Din,
celoletno 22.50 Din.

Naročnina se plačuje vnaprej.

Postnina plačana v gotovini.

TABOR

(NARODNI LIST)

Posam. šte. Din 1.—,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :—

UREDNIŠTVO „Tabora“ in „Na-
rodnega lista“ je v Mariboru, Ju-
ričeva ulica 4, I. nadstropje. —
Telefon interurban šte. 276. —
— Rokopisi se ne vračajo. —

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4,
prilije desno. — Telefon št. 24.
ŠHS poštno-šte. račun za „Tabor“
11.787, za „Narodni list“ 12.853.

Na naročila brez denarja se ne
odzira. Inzeratne cene po dogovoru.

Leto: IV. (II).

Maribor, četrtek 29. novembra 1923.

Štev: 271 (48).

Dr. Fr. Lipold:

Po oblastnem zboru Demokratske stranke.

Občni zbor oblastne organizacije JDS, ki se je vršil v nedeljo 25. tm., je bil iz vseh krajev, ki tvorijo mariborsko ob-
last, dobro obiskani. Med delegati, ki so
jih poslale na občni zbor krajevne in
srezke strankine organizacije, smo videli
zastopane pridobitne sloje, delavce, urad-
nike in kmete. Občni zbor je pokazal, da
ima Demokratska stranka pri nas za-
slombo in da so dani predpogoji za njen
krepak razvoj.

Občni zbor je pokazal, da Demokrat-
ska stranka dobro umeva posebne go-
spodarske razmere, ki vladajo v mari-
borski oblasti in da vodi točno račune o
nacionalnih interesih, ki morajo biti v
mariborski oblasti, ki v narodnem oziru
še ni povsem izenačena in ki meji na
nemško sosedo, vedno pred vsem upo-
števanj. Zlasti iz teh vidikov zahteva
Demokratska stranka, da se čimprej
uveljavi oblastna in srezka samouprava.
V oblastnih skupščinah, ki bodo približno
odgovarjale svojočasnim deželnim
zborom, bo imelo ljudstvo priliko ščititi
te posebne interese obmejne pokrajine
in bo moglo dajati vzpodbudo iz svojih
lastnih izkušenj za izboljšanje razmer
v tej pokrajini. Oblastna skupščina bo
pa mogla uplivati tudi na centralno za-
konodajo, da bo ista v skladu z doma-
tini interesi. Z sreskimi skupščinami se
bodo zopet oživel okrajni zastopi, kojih
delo mora biti koristno, če bo stvarno.

Demokratska stranka se dobro zaveda,
kako ogromnega gospodarskega pomena
je za našo pokrajino razvoj industrije,
trgovine in obrti ter sploh našega
kmetijstva. Zato je debata na stranki-
nem zboru izvenela v resolucijo, ki za-
hteva zaščito vseh tej panog našega na-
rodnega gospodarstva, ne le glede dav-
nih bremen, ampak zlasti tudi glede njih
neoviranega svobodnega razvoja. Velike
važnosti za naše narodno gospodarstvo so
tudi dobre trgovinske pogodbe z drugimi
državami. Da se te dosežejo, je potreb-
no, da jih ne sklepajo samo ljudje, ki
ne poznajo posebnih interesov naše po-
krajine, ki je zlasti pri pogajanjih z
Avstrijo najbolj prizadeta, ampak da se
pritegnejo k vsem pogajanjem tudi naši
gospodarski strokovnjaki.

Demokratska stranka stoji slej ko
prej na stališču, da je prevelika stran-
karska razcepljenost škodljiva. Po svojih
programih in načelih sorodne stranke
naj se združijo, da bodo varovale pose-
bne interese naše domače pokrajine, ki
bi nam morali biti naravno vsem pri sr-
cu. Radi tega Demokratska stranka vo-
litev v oblastne in srezke skupščine in
tudi v občine ter trgovsko-obrtno zbor-
nico, ki so predvsem gospodarska za-
stopstva, ne smatra za čisto politično.
Na teh poljih sporazum ne more biti
težko izvedljiv in bi mogel imeti tudi
dalekosežnejši pomen.

Skušnja nas uči, da je razširjenje
strankinih idej in poglobljenje stranki-
nega programa v širokih vrstah mogoče
le potem dobro urejene organizacije.
Trdne krajevne organizacije bodo zasi-
gurale uspeh stranki, organizatorno de-
lo stranke bo pa tudi najbolj učinkovit
ključ po sodelovanju sorodnih naprednih
strank v korist napredka in procvita
mariborske oblasti.

Stritarjeva pot iz Rogaške Slatine v Ljubljano.

Rogaška Slatina, 28. novembra.
(Izv.) Danes ob 11. uri dopoldne je na-
stopil Boris Miran svojo zadnjo pot iz
Rogaške Slatine v Ljubljano. Raz Stri-
tarjev dom, Strossmajerjev dom in Zdra-
viliški dom so vihrale žalne zastave, po
ulicah, po katerih se je premikal spre-
vod, so gorele s črnim florom ovite sve-
tilke. Vsa Rogaška Slatina je prihitela,
da spremi svojega častnega člana na
zadnji poti. Iz celega šmarskega in ro-
gaškega okraja in od drugod so prihite-
li številni zastopniki, da izkažejo zadnjo
čast velikemu slovenskemu pesniku in
pisatelju. Med odličnimi zastopniki smo
videli ptujskega okrajnega glavarja dr.
Pirkmajerja, ravnatelja realne gimna-
zije v Ptujju g. Komljanca in številne
druge odlične osebnosti.

Ob 11. uri se je razvil sprevod od

Vlada išče sporazuma z opozicijo.

Za skrajšanje proračunske razprave.

Beograd, 28. nov. Včeraj sta kon-
ferirala v skupščinskem predsedstvu g.
Ljuba Jovanović in predsednik Demo-
kratskega kluba g. Ljuba Davidović. Šlo
je za določitev seje načelnikov vseh pa-
lamentarskih skupin, da bi se določil
program skupščinskega dela, zlasti z
ozirom na budžet. Vlada se trudi, da bi
kar najbolj skrajšala budžetno debato
in spravila budžet vsaj do Novega leta
pod streho, ker bi se sicer morala zopet
zateči k dvanajstinam. S tem namenom
išče sporazuma z opozicijo. G. dr. Koro-

Nepotrjene vesti o grški republiki.

Beograd, 28. nov. Sinoči je dospela
iz Gjevrgelije vest, da je bila na Grškem
proglášena republika. Koliko je na tem
resnice, ni mogoče ugotoviti. Po sploš-
nem položaju v Atenah sodeč, je vest o
republiki bržkone preuranjena.

Pariz, 28. nov. „Petit Parisien“ po-
roča po angleškem viru iz Aten, da se

Stritarjevega doma proti kolodvoru. —
Krsti so nosili Sokoli, ob krsti pa je
stopala častna straža Sokola in ognje-
gasci. Pred krsto so nosili številne ven-
ce, ki so jih poklonila rogaška in ptujs-
ka narodna društva. Pred hišo žalosti
je imel lep nagovor ravnatelj državnega
zdravilišča g. dr. Šter, rogaški pevci pa
so zapeli dve žalostinki. Na kolodvoru
se je poslovil od manov velikega poko-
nika župan Rogaške Slatine g. Bizjak,
pevci pa so zapeli zadnje slovo. Ob 13.40
je odšel vlak proti Grobelnemu, kjer
priključijo voz na mariborski vlak, ta-
ko da dospe krsta s telesnimi ostanki že
danes zvečer v Ljubljano, kjer bo jutri
položena v Narodnem domu na mrtvaški
oder. Občinski svet Rogaške Slatine od-
pošlje k pogrebu posebno deputacijo.

šec in dr. Spaho, ki nista v Beogradu, sta
bila brzojavno povabljeni k seji klub-
skih načelnikov.

Beograd, 28. nov. Včeraj je skup-
ščinski predsednik g. Ljuba Jovanović
obiskal ministrskega predsednika gosp.
Pašića ter konferiral z njim delj časa
o politični situaciji. G. Jovanović je spo-
ročil g. Pašiću, da je skupščina sklicana
na petek, dne 30. tm., s čimer se g. Pašić
popolnoma strinja. Gradivo za nadaljnjo
parlamentarno delo pa še ni pripravlje-
no. —

kralj Jurij pripravlja na preselitev v
Bukarešto. Plestiras se trudi, da bi do-
segel sodelovanje z VeVnicelovci, ki bi
mu pomagali pobijati republikanstvo.
Venizelos je baje pripravljen, se vrniti
v domovino, da sodeluje na konsolida-
ciji države.

Politične vesti.

* Radić izgnan iz Anglije? Beograjski
listi so v torek prinesli vest, da je zuna-
nje ministrstvo prejelo od londonskega
našega poslanika obvestilo o sklepu an-
gleške vlade, da se Radiću prepove na-
daljnje bivanje v Angliji. Določen mu je
rok, v katerem mora odpotovati. Baje
namerava sedaj v Ameriko.

* V ljubljanskem klubu klerikalnih
obč. odbornikov — poka. Odstopil je se-
daj že tretji klerikalni odbornik, Fran
Orehek, ker se ne strinja s politiko kle-
rikalne stranke, ki je zvezana še vedno
s komunisti.

* Finančni odbor narodne skupščine
je v seji 26. tm. razpravljal o proračunu
vrhovne državne uprave. Govorniki o-
pozicije to ostro nastopali, zlasti stvarno
demokrat dr. Šečerov in zemljoradnik
Lazič. Večina je proračun sprejela s 15
proti 11 glasovom opozicije. Odbor je
nato prešel na razpravo o proračunu mi-
nistrstva financ.

Ob volitvah so klerikalci obljubili zni-
žanje davkov; s podpisom Markovega
protokola pa so dali vso oblast v dr-
žavi v roke radikalni stranki, ki je
davčna bremena za vse sloje še pomno-
žila.

Dnevna kronika.

Božičnica za ubogo obmejno deco
pri Sv. Duhu na O. v.

Odkar smo se rešili suženjskih spon
in je tudi naša najsevernejša izletna
točka Sv. Duh zadihala v zraku svobode,
se je priredilo na tukajšnji šoli skoraj
vsako leto božičnica z obdarovanjem u-
boge obmejne dece. Isto se namerava sto-
riti tudi letos.

Kakor je mnogim rodoljubom — ki
so že večkrat posetili naš gorati kraj —
znano, živi nad tričetrtine tukajšnjega
prebivalstva v veliki revščini. Starišem
primanjkuje za nabavo obleke, obuvala
in šolskih potrebščin potrebna sredstva,
vsled česar njih otroci ne morejo tedno
zahajati v šolo. Koliko važnosti je pa
za tukajše otroke redni pouk, posebno
kar se tiče narodne vzgoje, o tem je ne-
potrebno razpravljati. Naj omenim samo
to, da leži naš kraj tik ob meji republi-
ke Avstrije in da ima tukajšnja šola kot
sotekmovalko 100 korakov oddaljeno
nemško šolo, katero podpirajo z jakimi
gmočnimi sredstvi razna pangermanisti-
čna društva.

Da bo mogoče delovanje nam Slova-
nom sovražno naklonjenih sosedov pa-
ralizirati in da bo do danes neomajana
nacionalna trdnjava Sv. Duh mogla tu-

MEŠČANSKA KOALICIJA V NEM- ČIJI?

Stegewald državni kancelar.

Berlin, 28. nov. Albertu se ni poše-
čilo sestaviti novo vlado in je vrnil man-
dat v roke drž. predsednika. Vrše se no-
va pogajanja za sestavo parlamentarne
vlade.

Berlin, 28. nov. Listi poročajo, da
so pogajanja med strankami meščanske
delovne zajednice in nemškimi naciona-
listi dovedla do sporazuma glede seste-
ve meščanske koalicije. Na to so pristale
vse frakcije razen demokratov, ki bodo
še danes zavzeli svoje stališče. Težkoče
povzroča tudi sestava koalicije v prus-
kem deželnem zboru. Državnim kance-
larjem bo imenovan pruski ministrski
predsednik Stegewald.

NEMSKA SOCIJALNA DEMOKRACI- JA ODLOČNO PROTI KOMUNISTOM.

Berlin, 28. nov. (Izv.) Glavni odbor
socijalistične stranke je sprejel sledeči
sklep. Komunistična stranka pripravlja
na povelje moskovske centrale nasilni na-
pad na republikansko ustavo Nemčije.
Socijalnodemokratska stranka sprejema
boj za socializem na ustavnih tleh ter
odklanja vsako organizatorično in poli-
tično skupnost z nemško komunistično
stranko.

Rudniška nesreča.

Benton (Illinois) 28. novembra. Pri
eksploziji v tukajšnjem rudniku sta
bili 2 osebi ubiti in deset težko ranje-
nih.

BORZA.

Curih, 28. novembra. (Izv.) Predbor-
za. Pariz 30.70, Beograd 6.50, London
24.98, Praga 16.65, Milan 24.70, Newyork
571, Dunaj 0.00805, Budimpešta 0.03, So-
fija 4.50.

Zagreb, 28. novembra. (Izv.) Sklep-
ni tečaji. Pariz 4.725—4.78, London 386.50
—387.50, Curih 15.425—15.50, Praga 2.57—
2.58, Milan 3.83—3.84, Newyork 87.75—
88.25, dolarji 86.50—87, Dunaj 0.12475—
0.1255, Budimpešta 0.455—0.575.

di v bodoče kljubovati vsem sovražnim
navalom, si moramo privzgojiti narod-
nozavedno posadko. In kdo bo ta posad-
ka? To bo naša nadbudna mladina, ka-
teroj je treba za to pridobiti in vzgojiti.

Razne prireditve, h katerim spada
tudi nameravana božičnica, so mogoče
sredstvo v doseg omenjenega smotra.
Ker pa primanjkujejo v to svrlo potreb-
na gmočna sredstva prosi podpisano šol-
vodstvo rodoljubna in narodnočuteča sr-
ca za prispevke, bodisi v denariju ali
blagu. Vsak najmanjši dar je dobrodo-
šel. Nedolžna otroška srčeca vam bodo
hvaležna za vse, karkoli jim darujete.
Vse darovatelje bo pa spremljala pri-
jetna zavest, da so s svojo požrtvoval-
nostjo doprinesli mnogo k vzgoji naših
bodočih graničarjev.

Darove sprejema in priobčuje do 10.
decembra iz prijaznosti uredništvo „Ta-
bora“.

Šolsko vodstvo Sv. Duh na O. v.

pošta: Seintica ob Dravi.

— RADI NARODNEGA PRAZNIKA
v soboto dne 1. decembra izide „Tabor“
v petek na 8 straneh in v pomnoženi na-
kladi. Velike oglase za to številko spre-
jema „Tabor“ do četrtega zvečer, male
tudi še v petek do 10. ure dopoldne. Na to
opozarjamo zainteresirane.

Uprava „TABORA“.

— **Truplo ž Josipa Stritarja** prepelejo danes v sredo popoldne iz Rog. Slatine z vlakom v Ljubljano. Na vseh postajah se poklonijo pokojniku društva in drugo občinstvo. V Ljubljani pripravljajo svečan sprejem. Pogreb v Ljubljani bo v četrtek ob 15. uri.

— **Božidar Sever se vrnil.** Iz Beograda poročajo, da so Madžari izpustili člana naše razmejitvene komisije v Prekmurju Božidara Severa, ki so ga madžarski pandurji zajeli dne 10. apr. 1920 ob meji pri Dol. Lendavi in so ga madžarske oblasti držale do nedavnega. Na odločno zahtevo naših oblasti so ga končno izpustili. Severu se pozna naobrazu, da je moral pod Madžari veliko pretrpeti.

— **Kaj bo z izplačkom 20% nih priznanje?** Fin. minister je te dni izjavil, da se še ni odločil glede izplačila 20% nih priznanje iz časa žigosanja kronskih novčanic. On je mnenja, da naj stvar reši narodna skupščina v bodočem fin. zakonu. (Op. ur.: Vsekakor čudna stvar! Saj je bila stvar rešena že v fin. zakonu za 1922-23, v katerem izrečno stoji, da se morajo 20% ne priznanice ali do 31. dec. t. l. izplačati ali pa izpremeniti v državne zadolžnice. G. fin. minister gre preko in mimo veljavnega zakona!)

— **Burja na Jadranu.** Zadnje dni preteklega tedna je na Jadranu divjala huda burja, ki se ni zadovoljila s samim premetavanjem valov in z nagajanjem na obali ležečim mestom, ampak je šla na sprehod daleč v Hercegovino in Bosno. Tu je neusmiljeno ruvala drevje in razdirala strehe. Slabo se je godilo potnikom na cesti in na vlakih, ki so se s težavo zoperstavliali drznim sunkom pomorske plesalke, nazadnje pa so morali lepo tičati na postaji. Hercegovinske reke so začele poplavljati obalo.

— **Senzacionalen proces na Poljskem.** V Varšavi vzbuja veliko senzacijo proces, ki se vodi pred okrožnim vojaškim sodiščem zoper nadporočnika Baginskega in poročnika Wiczorkiewicza. Obtožena sta, da sta sodelovala pri vseh atentatih, ki so se dogodili v zadnem času na Poljskem, in pri zadnjem napadu na varšavsko citadelo. Glasom obtožnice sta dva oficirja tudi organizirala atentat na okrožno komando v Gdanjskem in Bialostoku. Njima se pripisuje tudi dinamitni atentat v Varšavi in Skadinoj ulici. Baginski je bil instruktor v orožarski šoli v Varšavi. Wiczorkiewicz je bil nameščen v drugem oddelku generalnega štaba. Ugotovljeno je, da sta oba aktivno sodelovala pri komunističnem gibanju ter dobavljala eksplozivni ma-

terijal. Ljubica Zaginskega je pri razpravi izpovedala, da se je čudila, odkod ima on vedno toliko denarja. Celi stvari so prišli na sled vsled izpovedi nekega komuniste, ki je bil izključen iz komunistične organizacije in je vso stvar izmaščevanja izdal. On je bil namreč določen, da izvrši nek atentat. Ker pa tega ni storil, je bil izključen. Proces bo trajal več dni.

— **Italijanski parnik se je potopil.** Na Črnem morju blizu Odese se je te dni potopil italijanski parnik »Mario«, ki je vsled megle zgrešil smer in je blizu obale zadel na morsko mino. Nastala je eksplozija in kmalu je ladija izginila pod vodo, ž njo vred pa 26 mož broječa posadka.

— **Mati preprečila zgradbo spomenika.** V nekem francoskem mestu so nameravali postaviti v vojni padlim žrtvam spomenik. Spomenik bi bil že davno postavljen in odkrit, da ni bilo neke vdove Eliza Morineau po imenu, ki je to preprečila. Spomenik bi imel stati na trgu pred njeno hišo. Kadarkoli je pogledala skozi okno in videla delavca, ki so postavljali spomenik, se je spomnila svojega edinega sina, ki je padel v svetovni vojni. To jo je tako razburjalo, da je po noči vsikdar razdrla vse, kar so po dnevu zgradili. Dolgo niso vedeli, kdo to dela in oblasti so iskale krivca. Končno so izvedeli za resnico ter jo resno posvarili, naj tega ne dela. Toda to ni mnogo pomagalo. Par dni je razdiranje opustila, ko pa so stražo umaknili, je zopet vse razdrla. Končno so jo morali zapreti, da so mogli spomenik dogotoviti in nedavno se je končno vršilo svečano odkritje. Vdova je bila radi tega neutulajljiva in je končno prodala hišico in se izselila, samo da ji ni bilo treba več gledati spomenika, ki jo je spominjal na njenega sina-edinca.

— **Tudi posebnost bolgarskih volitev.** Nedavne volitve v Bolgariji so se vršile pod popolnoma posebnimi okolščinami. Odsev teh okolščin je tudi nenavadno dejstvo, da je izmed 202 izvoljenih poslancev 163 oficirjev, ki so bili pod vladno Stambulijskega odpuščeni iz bolgarske vojske. V caribrodskem okrogu sta bila izvoljena celo dva generala.

— **Ženski policaji.** To niso policaji, ki bi morali paziti na ženske, ampak ženske, ki so policaji. Na Angleškem so namreč v času svetovne vojne uvedli tudi žensko policijo. V svrhu štedenja pa so jih hoteli nedavno reducirati, a vse ženske organizacije so se temu cgročno uprle. Mnogo se je pisalo za in proti ženskim policajem. Večinoma so se ti

Enkrat je Petra Luriera obšel strah. Ko je Berlot hodil okoli ene od hrušk, je pozorno pogledal njeno sadje in opazil, da dve hruški manjkata. Nehote se je ozrl k zidu in drevju poleg njega, kakor bi slutil, kod je tat prišel na vrt. Ali pogled na ostre črepinje steklenice ga je brezdvomno pomiril, kajti zmignil je z ramami, kakor da hoče reči: »Ni mogoče! Hip nato se je pa domislil nečesar drugega in naglo kriknil: »Peter!«

Peter Lurier se je stresel pri tem imenu, kakor da bi njega kdo nenadoma poklical, in se skrčil globlje v svoje skrivališče.

Na Berlotov klic so se odprle kuhinjske duri in iz njih je prišel deset ali dvanaestleten deček rdečih lic in plavalas.

Peter Lurier se je stresel še silneje. Zdelo se mu je, da on sam prihaja iz kuhinje. Saj to je bil prav tak vaški deček, kakoršen je bil nekdaj sam. Trenutek hladnega premisleka je pregnal to prikazen in ga vrnil nazaj v istinitost.

»Peter«, je dejal Berlot, »že zopet si mi kradel hruške.«

»Nisem, gospodar,« je odvrnil deček. »Prisegam, da jih nisem. Kako bi vam neki mogel krasti hruške? Ravno sem se vrnil s kravo s paše in zjutraj ste mi sami odprli kuhinjske duri, da sem mogel v hlev, in potem vrata, da sem se podal na polje.«

»Kako naj vem, malopridnik, če nisi bil ponoči na vrtu?«

»Za Boga, gospodar, to vendar ni mogoče, ko je vse v hiši tako zaklenjeno!«

»Larifari! Dokazi mi, da me nisi okradel!«

»Gospodar, prisezam, da nisem bil jaz. Glejte, tu je dokaz!«

ženski policaji zelo dobro obnesli in danes jih imajo skoraj že vse moderne drže, zlasti pa vsa večja mesta.

— **Nemški kronprinc bi rad v Meran.** Nemški kronprinc je poslal italijanski vladi prošnjo za dovoljenje za bivanje v Meranu, kjer živi tudi njegov brat Adalbert. V Meranu namerava ostati več mesecev. Ni pa gotovo, ali bo italijanska vlada ustregla njegovi prošnji.

— **Ljudožeri v Južni Ameriki.** Nedavno smo prinesli v našem listu daljšo razpravo o ljudih, ki jedo človeško meso. Naj navedemo v izpopolnitev dotičnega članka nekatere podatke iz poročila francoskega majorja Marsellesa, ki se je pred kratkim vrnil s potovanja po otokih med Tihim oceanom in Atlantskim oceanom. Majorja so posebno zanimali prebivalci dežela Mantaras, ki žive v gornji dolini reke Paumajo v Južni Ameriki. Živel je dva meseca v njihovi sredini in proučeval njih običaje. Domovina Mantarasov leži nekaj stopinj dalje od ekvatorja; klima je tam tako ugodna, da ljudje ne potrebujejo obleke. Imajo dovolj divjačine in rib in se jim ni treba preveč boriti za vsakdanji kruh. Njih omika je do skrajnosti primitivna. Od Evropejcev so se naučili šteti do dvajset, dalje ne vedo. Obitelj imajo, toda mož je popoln gospodar. Ko se žena pripravlja na porod, zbeži v gozd in ostane tam sama; po porodu se vrne in izroči novorojenčka možu. Ta si vleče z otrokom v naročju ter leži osem dni. V tem času noče uživati skoraj nobene hrane in stoka, kakor da ima bolečine. Žena, ki je imela porod, ne sme ležati, ker to »lažje« opravi mož. Ko otrok začne hoditi, ga stariši prepuste usodi in si mora sam skrbeti za hrano. Pri tem plemenu še obstoji ljudožerstvo, ker verujejo, da s človeškim mesom prehajajo v jedca lastnosti, ki jih je imel pokojnik. Spečejo celega človeka, snedo pa le glavo in roke. V glavi se nahaja znanje, v rokah pa moč. Žene ne smejo uživati človeškega mesa, ker ne potrebujejo ne pameti in ne moči.

— **Slonova večerja.** V velikem pariškem zverinjaku sameva tudi mlad slon, star 7-8 let. Nastanjen je v mali, leseni hišici. Pred kratkim je slonček malo posanjaril. Speč se je naslonil na zid svojega hleva. Pod slonovo tlo se je zid udal in cela hišica podrla. No, slona to ni bogzna kako motilo. Poleg hišice je bila shramba živil, ki jih je slon kmalu zavohal. Razdri je eno steno in se spravil k večerji. Snedel ni veliko. Zjutraj je manjkalo samo 2 soda fižola, 4 vreče čebule, 30 funtov braziljskih orehov in

Petra Luriera je prevzel blazen strah, kajti mislil je, da je deček morda kaj opazil. Toda ne: dokaz, ki ga je hotel doprinesti, je bila le slovesna prisega, ki je pri otrocih običajna in obstoji v tem, da se dotični pokriža, potem dvigne desno roko in pljune na tla.

Berlot je očividno verjel tej prisegi in se zadovoljil s tem, da je prijel Petra rahlo za uho. Nato sta se vrnila v hišo.

V vaški cerkvi je zazvonilo poldne. Glas ubitega zvona je bil edini zvok, ki je motil tišino te molčeče ure. Včasih se je oglasila kokoš na smetišču pred hlevom. Prešiči so že zdavnaj izpraznili svoje korito in polegli po kotih svinjaka k popoldanskemu počitku. Polagoma so vtihnili vrabci na vrtu. Od ranega jutra so vse dopoldne kavsalj sladko sadje in se niso kar nič zmenili za velikega slamanega moža, ki ga je bil oče Berlot namestil na eni izmed hrušk, da bi jim bil v strašilo; zdaj pa so odleteli na polje, da tam započno svoje popoldanske rope. Ko so se še poljedelci po končanem obedu vrnili k svojemu delu na polje, je v vasi zavlada mir, kakor da je življenje čisto izumrlo. Samo s polja je bilo slišati neko nejasno šumenje, kakor da si oddihuje zemlja, ležeča v globokem spanju pod solneno pripeko.

Peter Lurier je tedaj začutil, da se ga polasča občutek miru in neko tiho hrepenenje. Zdelo se mu je, da mora biti neizrečeno srečen tisti, ki mu je dano živeti v tem miru. Premišljeval je, kako so kokiši srečni in vrabci lahko zadovoljni. Dejal si je, da je življenje malega Petra krasno navzlic godrnjavosti starega Berlota. Res da ga včasih vleče za uho, toda je in pije ob svojem času, spi vsako noč pod streho, se hodi izprehajati po

100 kg krompirja. Po tej skromni večerji je zopet mirno zaspal.

— **Velika nesreča pri zgradbi milanskega gledališča.** V Milanu gradi italijanska vlada veliko narodno gledališče. Te dni je profesor tamošnje tehnične visoke šole hotel razkazati na stavbi dijakom vse moderne stavbene pridobitve današnje dobe. Odšel je z njimi na leseni oder, ki pa se je pod težo udal in so se vsi strmoglavili v globočino. Dva dijaka in trije zidarji so ostali na mestu mrtvi, dočim je krog dvajset drugih oseb bilo težko ranjenih.

— **Draga pečenka.** V kristalni palači v Londonu se je nedavno vršila gospodarska razstava, na kateri je bilo razstavljenih tudi več redkih eksemplarov domačih živali, ki so dosegli pri prodaji naravnost nezasišane cene. Tako je bil prodan posebne vrste petelin za 1000 funtov, par domačih zajcev za 40.000 frankov in ena rdeča podgana za 20.000 frankov.

— **Koliko mesa porabijo Parižani.** V pariških klavnicah se pokolje za domač konzum dnevno povprečno po 25.000 glav goveje živine. Ob praznikih naraste to število na 40.000 glav. Poleg tega se porabijo tudi ogromne množine svinjskega mesa, divjačine in rib. V našem denarju bi stalo vse meso, ki ga pojedjo Parižani v enem dnevu, okrog pol milijarde dinarjev.

Šola in dom.

9. Naše ujedinjenje.

Naš oče, mati in otroci smo ujedinjeni v družino. Vsi smo istega jezika in iste krvi. Doživljamo skupaj vesele in žalostne dneve. Trdna vez ujedinjenja nas veže v močno celoto.

Družinskemu ujedinjenju je na las podobno ujedinjenje naših treh narodnih plemen SHS. To ujedinjenje imenujemo jugoslovansko ujedinjenje ali kraljevino SHS.

V starih časih se jezikovo narečje Slovencev, Hrvatov in Srbov ni bistveno razlikovalo med seboj. Sv. brata Ciril in Metod sta stare Slované učila čitati in pisati s cirilico, ki je bila njihova skupna pisava. Toda zavidnost in strupeno sovraštvo Nemcev do Slovanov je znalo pri nas po jedni strani s pomočjo latinice, časoma cirilico izpodrinuti, po drugi strani je to izpodrinjanje pospeševal Rim, ki že od nekdaj ni rad videl cirilice. Tako je tekom mnogo stoletij cirilica od nas izginila ter se je na njeno mesto ugneznila tujka — latinica, o ka-

travnikih in v gozdove, ne pozna strahu in ni se mu treba na vsak korak ozirati, ali ga ne zasleduje morda trioglati klub. In oče Berlot? Ta je bogatin; ima svojo hišo, svojo kuretinu, prešiče, sadno drevje. Kako srečen človek!

Zakaj vendar tudi on, Peter Lurier, ni bil deležen take sreče? Zakaj? ... Saj je bilo samo treba, da bi bil ostal tukaj, le v tem kraju, kjer je živel njegov oče. Ali je bila morda njegova krivda, da je odšel? Neki premeten ničemnik ga je prepričal, da se more človek edinole v mestu dokopati do sreče. In v resnici: prav lahko bi si jo bil priboril, to srečo! Morda! Kdo ve? Usoda mu je bila zelo naklonjena. Prvi gospodar, pri katerem je služil, ga je imel koj s početka rad. Toda pojavil se je drug premeten ničemnik, ki mu je hvalil lenobo in veseljačenje. Tako je zapravljal leto, dve leti, dolgo vrsto let, dragoceni čas mladosti mu je minil v brezdelju, v životarjenju od danes do jutri. Končno se je nekega dne zavedel; naveličan je bil tega malopridnega življenja, vest ga je pekla in zato je sklenil, da postane spet pošten član človeške družbe in začne delati. Ker pa ni znal nobenega drugega dela, se je znovala udinjal za hlopea. Toda bil je zlovoljen, imel preveč zahtev in bil nezadovoljen. Tudi ni opustil slabe tovarišije; imel je ljubico, ki je bila propala ženska, prijatelj, ki je bil malopridnež. Ubogal je nasvete svojega prijatelja, da bi ustregel pretiranim željam ljubice. In nazadnje se je nekega lepega dne prebuditil med dvema žandarjem. Bil je tati sodili so ga in obsodili na petnajst let ječe, a zdaj...

Oh! Zdaj je malopridnež, potepuh, čigar druga domača hiša je ječa; danes

Nagi morilec.

Spisal Jean Richepin. Poslovenil P. H. (Dalje.)

Utrujen vsled napornega potovanja prejšnjih dni ni spal Peter Lurier pred dnevnim svojega zločina nič boljše in nič slabše nego Napoleone pred bitko pri Slavkovu.

Solnce je zlatilo pajčevine, razpete med vejami v hruškah, in rosa se je že zlatavna posušila na travi, ko se je prebudil. Pogledal je skozi listje svojega bresta in najprvo zagledal očeta Berlota, ki si je dal opraviti na dvorišču. — Sreče mu je od veseljja začelo neznanško utripati.

Da, starec je bil tu; izprehajal se je po dvorišču s koškom v roki tresil kuretinino zrnje in klical pi, pi, pi; kokoši so se zaletavale druga v drugo, večje so se spotikale nad manjšimi, fofotale s perotmi, šopirile perje, samo da bi se došita nazobale zrnja. Nato je odšel v kuhinjo po čeber s pomijami, v katerih so plavali kosi kruha in krompirja, olupki, in izlil vse skupaj v korito, da so živali začele loviti kose po njem. Tu se je Peter Lurier spomnil, da je lačen. Potegnil je iz žepa kruha otrobnika in sadja ter začel natihooma zajtrkovati, premišljuje, kako mu gre vse dobro od rok.

V resnici, ker je oče Berlot sam opravljal delo na dvorišču, gotovo ni imel hlapca in je bil torej čisto sam v hiši. Kvečemu je imel morda pri sebi še gospo Berlotovo.

Skoro do enajstih se je mudil starček na dvorišču in vrtu, se izprehajal, tuintam malo okopaval, obrezoval in spravil v red, kjer in kar je bilo treba.

teri danes prosti narod napačno misli, da je slovenska.

Govorica Slovencev, Hrvatov in Srbov ni v starih časih kazala tako velikih razlik kakor dandanes. Med Hrvati in Srbi ni bilo sploh nobene jezikove razlike nego samo ta, da je tuji vpliv Hrvatov izpodrinil slovansko cirilico, dočim si je Srbi niso dali vzeti. A tudi med Hrvati in Slovenci je bila jezikovna razlika neznatna, saj še celo dandanes ni mogoče najti nobene zemljepisne meje med slovenščino in hrvaščino, temveč obe narečji segate globoko drugo v drugo. N. pr. naša kajkavščina (od vprašalnega zaimka »kaj«?) sega daleč doli preko Varaždina, celoga Zagorja do onostran Zagreba, nji sledi štokavščina (od vprašalnega zaimka »što«?) daleč doli po Slavoniji, Sremu, Srbiji itd., proti Primorju, Istri, Dalmaciji pa čakavščina (od vprašalnega zaimka »ča«?). Današnja jezikovna razlika med plemeni Slovencev, Hrvatov in Srbov je bila narejena umetno od nemško - avstrijske in madžarske politike ter — kar se tiče cirilice — tudi od cerkvene politike v Rimu. Vsi ti činitelji so bili Slovanom že nekdanj nasprotni. Vsi so delali združeno na to, kako bi Slovane najbolj razdvajali in cepili na narodice po latinskem pregovoru: »Divide et impera« (Razdeli in vladaj!) Saj je bilo slovensko plemo politično razdeljeno kar pod 7 vlad (Štajersko, Koroško, Kranjsko, Primorsko, Trst, Italijo in Madžarsko), hrvatsko pod 4 (Hrvatska, Dalmacija, Bosna in Madžarska), a Srbi na 4 (Srbija, Makedonija, Turška in Grška).

Vse te raztresene dele združiti tj. ujediniti v jedno državo je bil že od nekdanj visok namen dalekovidnih rodoljubov, med koje prištevamo v prvi vrsti odličnega junaka kralja Petra I. On je bil leta 1918 v svetovni vojni s svojo hrabro srbsko vojsko predril sovražno solunsko fronto, vsled česar se je razsula združena nemška, avstrijska in bolgarska vojska. Visoki osvoboditelj je na to ujedini Slovence, Hrvate in Srbe v jedno državo, kraljevino SHS, zaradi tega velikega upravn heroičnega čina ga imenujemo »Velikega«.

Na njegovo povelje je kraljevič Aleksander to z neizmernim trudom in s potokli krvi doseženo ujedinenje slovesno proglasil dne 1. decembra 1. 1918.

V spomin tega zgodovinskega dne obhajamo v soboto dne 1. decembra peto obletnico svojega ujedinenja. Ključ iz stoterih gri naših šolskih otrok se pridružujemo tudi mi z radostnim vznemirjenjem:

zvečer bo morilec; in jutri ga morebiti spet pograbi; kar hitro ga bodo sodili in obsodili, to pot na smrt. Na smrt! Glavo mu odsekaj!

Peter Lurier je strmel z izbuljenimi očmi predse, a ni videl ne vrta ne dvorišča ne hiše, ampak le velikansko množico ljudi in giljotino, v njeni odprtini pa se reži njegov spačeni obraz.

Na ves glas je zakričal.

Ta krik ga je spametoval.

»Za vraga,« si je dejal, »kaj norim? Sanjam z odprtimi očmi in vrhatega še kričim: Prav pametna je ta! Ko bi bil zdajle oče Berlot v bližini, sem izgubljen!«

Da bi dal svojim mislim drugo smer, je siloma obrnil svoje spomine na dvorišče v jetnišnici, kjer je imel tolikrat priliko pogovarjati se s tovariši. Razpravljalo se je o tatvinah, umorih in drugih zločinih, ki so bili tako spretno zabavani in izvršeni, da sodnija ni mogla priti zločincem na sled.

»Vidite, dečki,« je pravil star razbojnik, ki je že mnogo let presedel po ječah, »človek se ne sme spuščati v resno igro, ako ni popolnoma gotov, da bo uspeh dober. Koga obrati, to ni nič posebnega. Če te dobe, odsediš kaznen. Toda komu zaviti vrat, za vraga! Poznal sem v tem oziru samo enega mojstra, ki je umrl pred nekaj leti; bil je to sloki Beuille de Zinc. Ta si je izmislil sredstvo, da je poslal sedem oseb na oni svet, pa mu ni bilo nikdar prišli na sled. Toda ta strokovnjak je imel svoj sistem. Rekel je, da je za dober uspeh treba treh reči: delaj v kraju, kjer te živ krst mi videl, opravi ves posel sam in sleci se do nagega, da se ohladiš. Če namreč dela človek sam in v tujem kraju, se mu ni treba bati.

Slava osvoboditelju kralju Petru I. Velikemu! — Živelo Njegovo Velikanstvo kralj Aleksander! — Živela naša ujedinenja kraljevina Jugoslavija!

Dolžnost vsakega pravega Jugoslavanca je po jedni strani iskati sredstev in pota, to svoje mlado ujedinenje jačiti z besedo in dejanjem, po drugi pa odpravljati vse, kar bi moglo ujedinenje rahljati ali mu kakorsibodi škodovati. Zlasti je dolžnost šole, cerkve in doma, sejati in gojiti v srca mladine ljubezen do kralja in do ujedinjene naše države!

Bratomorno in uprav peklenko delo pogube delajo oni, ki kriče proti ujedinenju, ki ščunjavjo Slovence in Hrvate proti bratom Srbom ter se tudi prikrito spravljajo nad cirilico. Zdej ne visi več nad nami meč avstrijske in madžarske vlade, visi pa še hušji meč domačih rojakov nad nami, kajti ti delajo popolnoma v smislu naših narodnih sovražnikov Nemcev, Madžarov in Rimcev, hoteč nam zabraniti razvoj našega tesnejšega znotranjega ujedinenja. Vsem tem kličemo v svarilo zadnjo kitico Aškerčeve balade v spemini:

»Iz srca so vrghi oporoko,
Oporoko Svetopolka kralja,
A pokora za ta greh veliki
Vnuhom bo še poznim — tujcev jarem!«

Žalibog je ostal še precejšen del Slovencev, Hrvatov in Srbov neodrešen — neujedinen. Slovenci na Koroškem, v Primorju, Istri in na Ogrskem, Hrvati v Burgenlandu in na Ogrskem, Srbi na Ogrskem, v Rumuniji in na Grškem še niso deležni veselja, spadati k naši veliki ujedinjeni družini. Oni še ječe pod tujim jarmom. Je sveta dolžnost šole, doma in našega časopisja, pripravljati našo mladino na rešitev teh neodrešenih naših bratov in sester izpod tujega jarma in v ujedinenje k materi Jugoslaviji. Zdi se nam, da čujemo tam od mej iz tujine otožno pesem otrok, koja je spesnila Anica:

To ste srečni
Vi pri dobri mami . . .
Mi smo s tujei v hiši sami.

Naša je nekdanj
ta hiša bila,
v njej nas majka je gojila.

Pa so prišli
in so dom nam vzeli,
dom in vse, kar radi smo imeli.

Zdej besed nam naših
ne pustijo,
— čisto tuje z nami govorijo.

niti žandarjev niti izdajalcev; in če spravi posel brez lupine, ne pusti na mestu nikakršnih dokazov in ne ostane mu na njej niti kapljica rdeče godlje.«

Ti nasveti so neprestano zveneli v Lurierovih ušesih. Nihče ga ne pozna, čisto sam je in sleči se hoče do nagega; torej se lahko nadeja dobrega uspeha.

Nastal je večer. Ljudje so zapuščali delo na polju in se vračali domov. Včasih so se oglašili težki, trudni koraki v ulici kraj vrtnega zidu. Pastirji so gonili mukajočo goved v staje in na vasi so lajali psi. Vsi so se pripravljali k večerji, da se potem podajo k počitku.

Berlot je prišel iz kuhinje in šel odpirat vrata na dvorišče. Nato je mali Peter prignal kravo in jo peljal v hlev.

»Zdej pa le urno, fant!« je dejal starec. »Pojdi gori v sobo in pomakni gospodinjno k drugemu oknu! V prednja okna prihaja prah; zato jo spravi na to stran.«

Deček se je podal po stopnicah v prvo nadstropje in črez nekaj minut se je odprlo okno na dvorišče. Nato se je prikazal pri oknu velik naslanjač in v njem je sedela gospa Berlotova. Peter Lurier je opazil, da je njeno telo čisto mrtvo, negibno in da v njenem obličju živé samo še oči.

»Dobro!« si je mislil. »Stara je mrtvo-udna. To mi je tudi všeč.«

Nekaj ga je vznemirjalo: to je bila misel na dečka. V katerem delu hiše spi mali Peter? Ali bo moral iti mimo nje, da pride v prvo nadstropje?

»Pri moji veri, tem huje! Treba ga bo s pota spraviti.«

(Konec prih.)

Še ljubezen
hočejo imeti,
ej, pa te ne morejo si vzeti.

Mi pa tujcem
je nikdar ne damo:
Biser ta je le za našo mamo.

Saj še pride!
V nadi tej živimo
in po svetlem dnevu hrepenimo.

Dopisi.

Iz Slov. goric. Čitali smo v Vašem listu inserat »Rotovške kleti«, pa bi se tudi mi Slovenjgoričani radi prišli zdraviti. Zakaj tam so zdravila za svote, ki jih homo lahko zmogli. Sicer pa dvomimo, da bi tudi Rotovška klet kaj dala za milijon mark. Zakaj te dni sem prejel pismo iz Nemčije, na katerem je bilo za 40 milijard mark znamk. Moj Bog, sem si mislil, nemško valuto je pač pamet zapustila ali pa je eno kolesce zgubila, da danes popolnoma prazna leti. Pridem torej enkrat v Maribor in se bom skusil zdraviti, pa ne za marke, ampak za dinarje.

Iz Ptuj. V zadnjem času opažamo, razun malih izjem, da postajajo naši ljudje zopet brezbrizni ter imajo od tega dobiček le naši narodni nasprotniki. Učimo se od njih, kako se mora podpirati le lastne ljudi. Nedavno tega smo srečali na ptujskih ulicah dve Ormožanki, ki sta prinesli svoj denar naložiti v nemški »Spar- u. Vorschussverein«. Na naše vprašanje, zakaj nista vložili kje v Ormožu, ker so tam trije zavodi, sta nam odgovorili, da so jih k temu prigovarjali trije ormoški gospodje, češ, da morajo naložiti le pri nemškem zavodu, ker le tam je denar varno naložen. Informirali smo se o vseh treh gospodih ter zvedeli, da so najhušji hujskačji v Ormožu, toda nemškega pokoljenja je le eden, to je g. Stammen, dočim sta druga dva pristna Hrvata, ki sta se v Ormož priselila. Jeden od teh sedi baže celo v upravnem svetu nekega ormoškega denarnega zavoda, a ga to prav nič ne moti, da bi ne agitiral za nemški zavod v Ptuj. — V soboto se je zopet mudil pri nemškem Spar- in Vorschussverein v Ptuj g. Stammen. Tako delajo Nemci. Naši ljudje pa, bog varuj, da bi vprašali po mišljenju in narodnosti tistega, kateremu dajo zaslužiti ter bijejo sami sebe v obraz. Mislimo, da smo s tem tudi Ormožanom povedali, kar znati morajo in jim dali misliti, ki jih naj upoštevajo. Vam vsem pa, ki ste narodno brezbrizni, kličemo: Ljudje, kdaj bode Vas vendar srečala pamet!!

Iz Laškega. Dne 9. tm. se je vršila v Laškem proračunska seja občinskega odbora. Župan doktor Roč je pojasnjeval posamezne proračunske postavke, ki jih je občinski odbor z malimi spremembami sprejel v celoti. Za vodovodski fond se je votiralo nadaljnih 25.000 D, gasilnemu društvu letno podporo 500 D, olupševalnemu društvu 1000 D, dijaški kuhinji v Celju 300 D itd. Občinskim uslužbencem so se današnjim draginjskim razmeram primerno znatno zvišale plače. Obrtni nadaljevalni šoli je bilo dovoljenih 1000 D. Kljub znatno večjim izdatkom kakor lani se je sklenilo pobirati od direktnih davkov 42 odstot. občinsko doklado, ki znaša v tekočem letu 210 odst. To je zopet nov dokaz pametnega gospodarstva, ki ga vodi demokratska večina v obč. odboru pod svojim županom dr. Ročem. — Na županov predlog se je sklenilo uvesti davek na obrtoma izvrševana prenočevanja tujcev in po dinar od postelje in dneva. Ta davek se v novem proračunu še ni upošteval. — Priprave za zgradbo vodovoda se pod vodstvom požrtvovalnega ravnatelja inž. Widra pridno nadaljujejo ter je pričakovati z gotovostjo, da se bo prihodnje spomlad pričelo z zgradbo in da bodo imeli meščani že prihodnje leto zdravo pitno vodo, ki jo Laščani tako potrebujejo. V tem pogledu gre hvala županu in ravnatelju Widru in pa Trboveljski premožkopni družbi, ki je brezplačno prepustila vrelec pri vili Fehleisen.

Mozirje. Nismo imeli namena baviti se v javnosti z županovanjem našega radikalnega župana Rudolfa Peveca, da nas ni prisilila k temu njegova lastna hvala. K temu pa najrajši pripomnimo:

»Lastna hvala smrdi!« — Da pa javnost poučimo o Vašem neumornem in nesebičnem delovanju, evo Vam sledeče: Kdo pa je bil, ki je kot radikal se posluževal za lastno hvalisanje lista, ki ni njegove stranke? Kdo je šel kot politik-kameleon v Beograd k poslanec SLS, da bi dobil izvoznice, češ, če jih ne daste meni kot Vašemu pristaši, jih dobijo nasprotniki? Kdo je dalje vabil poslanca Pušenjaka v svoje stanovanje, ki je pa vabilo odklonil rekoč: On dobro ve kje stanujem, pa naj pride k meni on, če kaj potrebuje od mene? — Ni res, da je g. Pevec radi delovne nezmoglosti obč. odbora odstopil kot župan, res pa je, da je prišel v konkurz in s tem izgubil vse državljanske pravice. Za dobrobit občine mu ni bilo nikoli nič. Bilo mu je le za župansko čast in da je lažje s pomočjo županske oblasti poskušal izvajati po sistemu radikalov teror nad soobčani in drugimi odborniki. G. Pevec! Svoje »neumorno in nesebično« delovanje ste pokazali v cellem obsegu in v polni meri le s tem, da niste izvršili sklepov odbora, kar je razvidno iz sejinj zapisnikov, od Vas narekovanih. Posledica Vašega neumornega — nedelovanja — je bila ta, da so Vam pokazali hrbet odborniki Vaše lastne liste. Voditelju narodno-gospodarske stranke toraj ni bilo potreba proti Vam kot neumorno-nedelavnemu županu inscenirati prav nobene kampanje. Če bi Vi izvrševali župansko službo še nekoliko časa, opasno bi bilo za občinsko gospodarstvo, da zabrede tudi tako daleč, kot je Vaše lastno. — Sokolski dom bodo Mozirjani še sami postavili, ko bode fond zanj zadostoval, sicer pa bi isti že itak stal, da niste posegli v vmes z Vašimi načrti splošne polomije v družabnem življenju v našem trgu. Če ste in njih objekti niso bili še nikoli tako zanemarljeni, kakoršne ste zapustili Vi; obljubili ste Vašim volilcem železnico, betoniran most čez Savinjo itd., pogledajte si most čez Savinjo, najmanjši narast Savinje ga odnese z Vami vred. — Pogledajte si obrežje Trnave, znate li Vi tako varovati občinsko last, da jo porablja kratkomalo kot Vaše gnojišče? Je-li to Vaša nesebičnost? Hvalite se s napravo lepega parka pri občinski hiši. Ali je to morda nadomestilo za zanemarjenosti občinskega sveta ob Trnavi? — Park je bil zgrajen na stroške tržanov. Vi se boste pa spomnili, da ste glede naprave parka snedli svojo besedo! — Hvalite se z Vašim delovanjem pri posredovalnem uradu. Ali se ne zavedate, da s'e Vi sami tega urada za Vaša številna tožarenja najbolj potrebni? Okrajno sodišče v Gornjemgradu Vam je pred kratkim dalo priliko, da skozi 14 dni popolnoma nemoteno in temeljito premišljuje o Vašem miroljubnem značaju. Vam pa, gospod gerent, povemo za enkrat: Jako nehvaležno delo je »sprati zamorca«. Opozarjamo Vas, da Vam bode trg zelo malo hvaležen, če si vzemete za vzgled za Vašo gerentstvo poslavljajočega se župana g. Rudolfa Peveca. Želimo pa tudi, da ne pozabite v parku pri občinski hiši vsaditi v proslavo in hvaležni spomin Pevečevega županovanja — »figovo drevesce!«

Svetinje pri Ormožu. Naš g. župnik je v nedeljo oznanil raz prižnice, da ho blagoslovljenje novih zvonov v sredo, da ne bo prišlo toliko ljudi. Zvonove smo kupili in menda imamo radi tega pravico prisostvovati blagoslovljenju, kar pa nam je med tednom radi dela nemogoče. Še nekaj! Naš g. župnik se na lahek način skuša preskrbeti z drugmi. Za spreved mu treba dati poldrugo klaftro. Lahke račun za — župnika, pa ne za nas uboge farane. Drugod se takih ljudi znebijo, mi Svetinčani pa se ga ne moremo, dasi bi bil že davno čas.

Iz Sv. Petra pod Sv. Gorami. Pri »Laži-Gospodarju« morajo menda imeti ogromne zaloge papirja še izpred vojnih časov, sicer ne bi priobčevali dopisov take vrste, kot so zadnji trije iz našega drugače prijaznega št. Petra. Da je pisec teh dopisov naš ljubi duhovni pastir, po celi Sloveniji znan razbijač nje-mu nasprotnih shodov, vedni gost sod-nij, angelj varuh žen, katerih možje so v Ameriki itd., o tem smo prepričani. Tega nemirneža je posebno razburil naš shod dne 4. novembra, na katerem se je izvolil odbor krajevne organizacije JDS. Na osebne napade v njegovih čednih

Dopisih niti ne odgovarjamo, ker kaj takega ne prinaša nobeden list, razen »Sl. Gosp.«. Dopisi v omenjenem listu nas bodo v našem mišljenju le še utrdili, ne pa od naše stranke odvrnili. Blato pa, s katerim ometava to človeče nas, ljudi naprednega mišljenja, pada samo na njega nazaj. Najbolj si je privoščil našega zdravnika g. dr. Kuneja. Pa mi vemo, da je g. doktor od sedaj že več dobrega storil ljudem, kot bode on kdaj v svojem življenju, četudi postane škof (kar se pa menda pri vseh katoliških čudežih ne bode zgodilo). H koncu bi še svetovali njemu in njegovemu adjutantju, naj ne hodita preveč na sonce, čeravno sedaj v zimskem času nima take moči kakor poleti, bi se vendar znala zgoditi nesreča, ker imata preveč masla na glavi. Toliko za danes, ako pa ne bode miru, drugič še kaj več o naših čednih klerikalcih. — Backi iz Demokratske stranke.

Seja občinskega sveta mariborskega.

(XII. redna seja.)

Izvolitev dr. Rosina v mestni svet. — Posmrtnica f. Jos. Stritarju. — Zvišanje draginskih doklad mestnim upokojencem. — Proračunska razprava. Proračun za l. 1924 sprejet v celoti z malimi izpremembami. Primanjkljaj se trije z prebitkom letošnjega leta.

Maribor, 27. novembra 1923.

Današnja seja občinskega sveta, ki se je bavila tudi s proračunom mestne občine za leto 1924, je potekla nepričakovano mirno. Občinski svetniki so bili skoraj polnoštevilni, dočim je bilagalerija prazna.

Ob tričetrt na 20. uri je otvoril župan sejo ter takoj prešel na 1. točko dnevnega reda: volitev mestnega svetnika mesto odstopivšega g. Kejžarja. Vlado je zastopal okrajni komisar Makar. Župan konstatira, da so bili vsi občinski svetniki pravilno in pravočasno obveščeni, ter v kratkih besedah obrazloži volilne predpise. Nato se je takoj prešlo h glasovanju. Oddanih je bilo skupno 37 glasov. Od teh so dobili: dr. Rosina 21, Bahun 1, dr. Pivko 1, 14 glasovnic (SLS 8, NSS 6) je bilo praznih. Župan konstatira, da je s tem izvoljen dr. Rosina, ki izjavi, da izvolitev sprejme.

Župan se nato v toplih besedah spomni umrlega pesnika in pisatelja Stritarja. Občinski svetniki so stoji poslušali njegov govor ter vzkliznili trikratni »Slava!«. Sklene se, da se udeležje pogreba kot zastopniki mestne občine mariborske župan in obč. svetnika Roglič in dr. Pivko. Mesto venca na njegovo krsto se bo darovala za revno dijaštvo primerne vsote.

Poročevalec finančno-gospodarskega odseka poroča nato o nekaterih nujsnih prošnjah. Mestnim upokojencem se dovoli zvišanje draginskih doklad s 1. nov. Društvu za podporo revnih učencev, ki namerava obleči krog 200 učencev, se prizna manjkajoči znesek 37.500 D.

Občinski svet je nato prešel h glavnim točkam dnevnega reda:

PRORAČUN ZA LETO 1924.

Generalno poročilo

Je podal poročevalec podžupan Družovič, ki je naglašal, da je proračun bistveno enak z letošnjim. Predvideni so isti izdatki in isto kritje s to izpremembo, da so nekatere postavke draginji primerno zvišane. Tako se je tudi zvišala postavka za plače in draginske doklade uslužbencem za 25%, za plače in mezde delavstva pa 30–40%. Za vzdrževanje cest, ulic, trgov itd. so se vnesle v proračun vse postavke, ki jih je predlagal stavbeni urad. Šolstvo je pretresal tudi mestni šolski svet in so se vsi njegovi predlogi upoštevali. Za samoučila se je letos zvišala postavka na 100.000 D, na novo pa je predvideno za osnivanje šolske kuhinje v zimski dobi 100 tisoč Din. Proračun za študijsko knjižnico se je zvišal na 60.000 dinarjev, za ljudsko knjižnico pa je na novo vnešena v proračun stalna podpora v znesku 15.000 D. Izredni izdatki so se letos popolnoma opustili. Le za regulacijo in tlakovanje Einspielerjeve ulice in del Meljske ceste

je vnešena v proračun vsota 4.362.000 D, ki jih ima dobiti občina od države na račun kaldarmarine, katero pobira v to svrhu tukajšnja carinarnica. V proračunu so nadalje letos izkazana vsa podjetja razen mestnega kina, ki polaga posebej račun, o katerem se poroča tudi v občinskem svetu. V splošnem je iz proračuna razvidno, da so se potrebščine zvišale, primanjkljaj pa percentuelno znižal.

Župan otvori o proračunu in posojilu generalno debato.

Prvi se je oglasil k besedi obč. svetnik dr. Jerovšek, ki konstatira, da je proračun mnogo boljši od lanskega. Manjka pa že lansko leto zahtevani seznam uradništva, brez katerega je kontrola nemogoča. Med mestnimi podjetji manjki mestni kino in premogovna komisija. Kritizira nadalje številne disciplinarne slučaje, ki dokazujejo, da se ročnim blagajnam ne posveča potrebna pozornost in da posamezni uradniki, ki imajo opraviti z mestnim denarjem, ne obračunavajo redno. To je hiba uprave, ki se mora nemudoma odpraviti.

Obč. svetnik Bahun izjavlja, da noben proračun ne more biti popolnoma brezhiben. Podpisuje izjavo dr. Jerovška, kolikor se tičejo izboljšanja. Ne vidi pa v tem proračunu od dr. Jerovška hvalisane napredka. Proračun je v bistvu ravno tak, kakor je bil lanski, ki so ga baš gg. klerikalci tako zelo napadali. Nasprotno je letošnji proračun še mnogo slabši, ker so izpuščeni vsi izredni izdatki za kanalizacijo, ki kriči že do neba, za napravo novih cest itd. Naše ulice so že v takem stanju, da prekašamo v blatu že celo Ljubljano. Maribor ima najmanj tlakovanih cest med vsemi slovenskimi mesti. Zato bi bili ti izredni izdatki nujno potrebni. Ljubljana je v zadnjem času v tem oziru mnogo storila. In ravno tista stranka, ki vodi tam politiko davkov in investicij, se tu huduje nad nami in propagira štedenje. To pa je zato, kar so tam absolutni gospodarji, tu pa so v opoziciji. Ljubljanski davki so mnogo višji kakor mariborski, in če bi jih v Mariboru izenačil z ljubljanskimi, bi dobili prebitok nad 3 milijone din. Če hočemo imeti lepo mesto, ki naj napravi na tujca ugoden utis, moramo pač zato tudi nekaj žrtvovati. Sicer pa pravijo ravno tisti gospodje, da bo prihodnje leto boljše. Eno svetlo točko pa ima proračun: šolstvo in prosveta. Tu smo postavili temelje, na katere smo lahko ponosni. Maribor je prvi, ki bo imel šolsko kuhinjo in tudi za narodno prosveto smo mnogo storili. Izenačenje davkov in izredne izdatke pa smo opustili, ker bi bili gospodje na levi prvi, ki bi udarili po nas. (Medklic dr. Jerovška: To smo mi dosegli!) Ničesar niste dosegli, mi pa smo s tem ubili vašo demagogijo! (Veselo st med socialisti.)

Dr. Mulej kritizira nekatere tehnične napake proračuna, ki je radi tega najjasen.

Obč. sv. France (NSS) zahteva, da se uredi delovni čas na magistratu. Za dobro plačilo sme občinski svet tudi zahtevati dobro delo. Predlaga, naj se pobirajo vse občinske davščine potem davčnega urada, s čemur bo tudi občina precej razbremenjena.

Župan odgovarja na nekatere kritike govornikov ter povdarja, da je premogovna komisija del gospodarske urada, ki se je moral na zahtevo pokrajinske uprave izločiti iz mestne uprave. Zato tudi ni v proračunu. Glede občinskih dolgov izjavlja, da je vsakemu občinskemu svetniku tozadeven seznam na vpogled. O stvari pa bo obširneje govoril v eni prihodnjih sej o priliki razprave o vlogi Julija Glaserja. Disciplinarni slučaji se povsod dogajajo in nepoštenosti ni mogoče spraviti s sveta. Glede ureditve delovnega časa je tozadeven predlog že dalje časa v pristojnem odseku.

Ker se ni nikdo več javil k besedi, je župan zaključil generalno debato ter se je pričel

specijalna debata.

V specijalni debati so bila posamezna poglavja z neznatnimi spremembami, ki jih je predlagal odsek, sprejeta. Pri poglavju o gledališču je opozoril župan na to, da je Narodno gledališče v resni nevarnosti, da sploh preneha, ker je dr.

žava neprimerno znižala subvencijo, dočim jo je skoraj pri vseh drugih gledališčih zvišala.

Končna bilanca sprejetega proračuna izkazuje: potrebščine 11.066.500 D, kritje 10.800.672,50 D, ostane primanjkljaj 265.827,50 D, ki se krije z blagajniškim preostankom tekočega poslovnega leta, tako da ni treba iskati nikakega drugega kritja.

Tudi proračuni posameznih mestnih podjetij so bili večinoma brez ugovora sprejeti. Pri proračunu mestne klavnice konstatira obč. svetnik Bahun, da se mesarji radi povišanja najemnine hladilnih celic silno razburjajo in da so se po nekem gotovem odvetniku celo pritožili na višjo instanco. Povdarja, da cene niso v razmerju z današnjo draginjo in da so torej mesarji kljub zvišanju še vedno na dobrem. Navadili pa so se pod Kernovo ero, da sploh niso plačevali nikake najemnine. Vzdrževanje celic stane mestno občino ogromne vsote in je ta zato prisiljena, da cene primerno poviša. Kljub temu pa je najemnina še mnogo nižja, kakor v drugih mestih. Oni mali mesarji, ki pa niti ne najemnine ne zmorejo, pa naj likvidirajo. (Razburjenje med klerikalci! Mesar Uršič: Kaj pa vi veste? Pa vi plačajte! Smeh pri socialistih.)

Proračun je bil po poldrugourni debati v celoti sprejet. Za proračun so glasovali socialisti, narodni socialisti, demokratje, od klerikalcev pa vedno samo dva ali trije, dr. Jerovšek in Leskovar pa sta se za poznejše manevre vzdrževala glasovanja.

Župan je nato še poročal o zadevi prodaje starih strojev in enega parnega kotla. Zadeva se je odstopila pristojnim odsekom.

Poročevalec I. odseka dr. Mulej je poročal o nekaterih prošnjah za sprejem v občinsko zvezo ter o spremembi zvišanja najemnine za hladilne celice v mestni klavnici. Zvišanje stopi v veljavo v smislu klavniškega reda šele s 1. januarjem.

Ob 23. uri je župan zaključil sejo, ki se bo nadaljevala v torek, dne 4. decembra.

Sokolstvo.

F. Č.

Sokol, kdo si — in kaj hočeš?
(Dalje).

27. Torišče, kjer dobiva ljudstvo osnovne temelje izobrazbe, je šola. Tukaj je mladina predelala veliko, naučila se marširati, a dosti je bilo, česar ni pojnila, česar ni prav razumela, česar ne opazila. Vsi ti ljudje, ki so se začeli zavajati, ko vstopa v življenje, v svet, je šola za njo. Zdaj ni več učitelja, ki bi povedal, to je prav in to ne. Ni ga več, da bi napeljeval, vodil, grajal ali hvatil. Mladina misli: Zdaj je dovolj šole, dovolj izobrazbe, knjige proč — ven v življenje! Svet je strog, življenje je strogo, a mladina je lahkoživa, naivna. Svet je prefrigan, poln goljufije in licemerstva, mladina pa misli, da je vse pravično, vse pošteno, vse značajno. Pa pride na razpotje, treba se je odločiti na levo ali desno. V času zavedanja svojega življenja, v burni mladosti — treba se je odločiti. V vrtincu in šumenju valov je treba najti smeri, kam bo jadrali. Stopiti bo treba v človeško družbo in biti njen član. Glejte, in zopet je treba šole, izobrazbe. Treba je najti novih vidikov, drugačnih oči, ki bodo gledale in razumele. Tok časa zahteva redno in strokovno vežbanje svojega stanu. Glasovi iz nižnjega življenja kličejo k solncu, navzgor — k luči! Treba je zopet izobrazbe, treba je vzgoje.

Vse naše življenje je vedno izobraževanje in izpopolnjevanje. Kjer nas prekinje smrt, nadaljujejo drugi. V človeškem duhu je instinkt, da vedno išče, vedno tuhta. In kdor noče, ne more, ne zna, zastaja, peša, izginja. Glejte, naša kmetska mladina, naša narodna duša stoji zdaj sama v tem presnavljanju, v tem tekmovalnem delu kulture in prosvete. Sama sebi je prepuščena ali izročena na milost in nemilost brezvestnim izkoriščevalcem. Treba je šole, nadaljevalne šole — treba je šole življenja.

In če smo kdaj povdarjali v osnovni šoli samodelavnost in lastno mišljenje učenca, moramo to zahtevo sedaj podeseteriti, postoteriti. Da, še več. Iz naših navodil, naših smernic in iz svojega pridobitnega imetja naj izvede reprodukcijo. In še dalje. Naj nadaljuje in izboljšuje tam, kjer smo mi prenehali oziroma pogrešili. Naj išče novih smernic, naj misli in ustvarja sam. Osamosvojitvev individua in jih dati celoti! Eksploitrirajmo njihove lastne zaklade, postavimo jih na lastne noge in jih pošljimo v človeško družbo kot zdrave in koristne člane.

Zato gre naša pot skozi livade in travnike, mimo sočnatih njiv in zlatih polja, v brhke gorice in zelene hribove, v kmetske hiše in lešene bajte, gre tja, kjer raste narodova duša, kjer veje iz src zdravje in toplota, kjer rastejo naše mladike, da jih cepimo, da jih požlahtnimo.

Apostolsko delo Sokolstvo usmerja svoje korake med narod, med ljudstvo, da razširi osnovno šolo v življenje, da ji prizda ljudsko univerzo, narodovo zdravilišče — telovadnico. Tam zbira našo mladino, da ji z modernimi pravili in s Tyrševim sestavom utruje telesno moč in zdravje, ji daje higijenična navodila, jo uči spoznavati in ljubiti svojo grudo, svojo zemljo, ji daje poučnih in zabavnih knjig, da ima po telesnem delu tudi odmor in duševni užitek. Vzgaia jo v dobrem in plemenitem, prireja ji predavanja v vseh panogah sokolske misli, gospodarstva in prosvete. Prireja ji predstave moralne vrednosti in vzgojnega pomena. V presledkih ji daje v veseligrad humorja, ki je zrastle v narodni, nepokvarjeni duši. Nudi ji v nastopih in prireditvah dovršenost posameznika in celote, vzgaia ji estetski čut, smisel za zdravje, silo in lepoto. S petjem in glasbo ji blaži srce in razveseljuje dušo. Daje ji tujtamtam pošteni veselje in zabavo, ki so nagrada za resno in smotreno delo.

Tako se različno razvršča sokolsko kulturno in prosvetno delo, a skozi vse se redno in smotreno vleče nit telovadbe, utrjevanje telesne lastnine, kjer je v življenju bivališče duševnosti, torej važen činitelj, ki brez njega ne moremo dalje.

Pojdi torej, vzvišena sokolska ideja, pod kmetske strehe, v ljudska srca! Pojdi tja, v čigar imenu si se rodila! Pojdi med veliki narod Slovanov, pojdi med one, ki še dremljejo zatopljeni v svojo usodo in tavaajo v temi in močvirju! Pojdi tig, vzdrami jih, vzdigni jih: kvišku srca, kvišku glave! Pojdi med nje, za katere si bila ustvarjena: Iz naroda za narod!

28. Kako se Sokol krepi? Sokol se krepi s tem, da se odpoveduje svojim strastem in užitku, da išče pota navzgor!

Kaj uči Sokol o nikotinu? Sokol poučuje članstvo o škodljivem vplivu nikotina na naše zdravje, zahteva od članstva odpoved ali vsaj zmerno kajenje, naraščajo pa ga prepoveduje.

Ker uporablja Sokolstvo vsa sredstva za utrjevanje in zdravje telesa, je razumljivo, da ne more priporočati tobačka, temveč da ga mora polagoma iztrebiti iz naših vrst. Nikotin, osobito v večji dozi zaužit, vpliva škodljivo na organizem, posebno mladine, kvari vol in grlo, pljuča in želodec, draži in zastruplja živčevje ter erce, povzročuje nervoznost in telesno oslabelost, hiranje, pripravlja ugodna tla za nalezljive bolezni, predvsem za jetiko, krajša torej življenje. Nikotin na ta način razdira na eni strani, kar sezida telesna vzgoja na drugi. Zato je treba zmanjševati njegov vpliv in moč ali bolje, ga uničiti.

Še večji strup za človeštvo kakor nikotin je alkohol. Upropastil je narode, ubil in uničil je srečo tisočim in tisočim: ruši moralo v posamezniku in v ljudstvu, širi nenravnost in strast, škoduje torej duši in telesu.

Zdaj pa se vprašajmo, zakaj ljudje toliko pijejo? Pravijo, da daje alkohol moč. Kaj pa daje telesu moč? Vsi vemo, da nas po trdopolnem delu osveži in pokrepča tečna hrana, osobito ona, ki ima dosti škroba, beljakovin, maščobe in sladkorja v sebi. Dalje dobro prespana noč. Ta čilost in okrepitev se pojavljata polagoma, a trajno. Kako pa alkohol?

Če je res redilen in daje moči, mora samobsebi umevno imeti iste sestavine kakor naša hrana. Potem je res redilen. A kruto se moti, kdor misli, da je res tako. Opojne pijače kakor žganje, vino, razni rumi, konjaki in likerji, pivo, pijača imajo v sebi poleg ogromne večine vode sam in čist alkohol. Druge snovi so tako malenkostne, da sploh ne pridejo v poštev. In čim več bi bilo še vode, tem bolje bi bilo za one, ki ga uživajo, v dušnem in telesnem, gmotnem in moralnem oziru. Prvo in najopasnejše mesto med vsemi zavzemata žganje in vino. Tu so odstotki pristnega alkohola zelo visoki. In v tem je naša nesreča, naša beda.

(Dalje prihodnjč.)

o Sokolsko praznovanje ujedinenja. Dne 1. decembra t. l. priredi Sokolsko društvo v Mariboru slavnostno manifestacijo v proslavo petletnice ujedinenja. Najsvetejša dolžnost vsakega člana in članice je, da se te proslave udeleži. Zakaj naš veliki Tyrš je vse svoje življenje iskal vedno le en edini cilj: svobodo, in mi, ki hočemo biti njegovi učenci, kažemo zelo malo smisla za njegove ideje, če se ne spominjamo naše svobode sedaj, ko smo se rešili izpod tujčevega jarma, če pozabimo tako hitro, kako nam je bilo še komaj pred petimi leti. In prav ob petletnici te osvoboditve, ko stegajo sovrane hidre vedno drzneje svoje grabežljive prste po naših najsvetejših idealih, posebno sedaj naj stoji Sokolstvo krepko na straži. Zato vabim tudi vse Sokolstvu naklonjeno občinstvo, da se udeleži proslave v največjem številu. Ob 11. uri dopoldne je v veliki dvorani Narodnega doma slavnostna manifestacija. Govori br. dr. Kovačič. Obenem s proslavo združimo tudi »Savezni dan«. — Zdravo! — Načelnik kulturno-prosv. oddelka.

o Dramatični odsek Sokola v Studenih vabi tem potom vse one, ki bi imeli veselje za sodelovanje pri predstavah, da se čimprej zglasijo ali osebno v Sok. domu, ali pa pismenim potom na naslov društva. Dobrodošel vsak, posebno pa oni (gpdne in gospodje), ki bi event. prevzeli tudi večje vloge.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Sreda, 28. nov. Zaprto.
Četrtek, 29. nov. »La Bohème« izv. — Premijera.
Petek, 30. nov. »La Bohème«, Ab. A. Obakrat gostuje g. Skrivanič, član zagrebške opere.
Sobota, 1. dec. ob 15. uri »Rita-Rita«, izv. ab.
Sobota, 1. dec. ob 20. uri »Hasanaginica«, izv. Slavnostna predstava v proslavo Narodnega praznika.
Nedelja, 2. dec. ob 15. uri »Ženitev«, izv. ob 20. uri »La Bohème«.

Blokabement. Pri premijeri opere »La bohème« stopi v veljavo še blokabement in se lahko vsi, ki so bloke kupili, poslužijo teh v četrtek, 29. tm.

x Premijera opere »La Bohème«. — (Premijera v četrtek, 29. nov. v tukajšnjem Nar. gledališču.) (Nalajevanje.) Četrta slika se odigrava zopet v podstrešni sobici. Kljub prisiljeni brezbriznosti ne moreta Rudolf in Marcell zatajiti vročih in bolečnih spominov na Mimi in Musetto. Prisrčno se zato razlega dnet obeh umetnikov: »Ah ljubljena, nikdar več se ne vrneš...« Polna razpoloženja bližajoč se smrti je Collinova arija v svojem plašču, v koji se poslavlja od dolgoletnega zvestega tovariša; ponese ga v zastavljalnico, da kupi vrniti se, na smrt bolni Mimi zdravi. — Nežno in polna bolesti poje umirajoča Mimi: »Sva sama! Spala sem na videz, da puste naju sama.« Originalna muzikalna iznajdba je Mimin motiv hrepenjenja: »Čustvo, kot neizmerno morje, je moja ljubav. Koliko poezije v besedah in posebno glasbi. — Pretresujoče končajo tragiko Miminega življenja marche funebre - akordi, oznanjajoč Rudolfov nje — njegove ljube smrt. Vsakomur porosi oko. Vsaka oseba, vsak značaj in vsako razpoloženje v »La Bohème«.

svoj lastni vodilni motiv glasbeno tako dovršen, da celo v poznejših delih istega komponista ne najdemo enake primere. Kot je ta opera preizkušnja dirigentskih zmožnosti, tako zahteva od pevcev največjo muzikalno in igralsko sigurnost. Poslušalec po prvih tonih pozabi na vse drugo. Čim večkrat čuje to glasbo, tem več lepota mu odkriva. Kdor jo čuje enkrat, mu duša teži zopet in zopet po njej. V boljše razumevanje opere je priporočljivo, prebrati roman Murgera »Vie de bohème« (Reclam biblioteka). Navajamo pisateljev in libretistov uvod ter temeljne odstavke romana, ki dajejo glasbi vodilne motive v vsaki posamezni sliki.

Uvod pesnika Murgera.

... v deževju in prahu, mraza in pomankanju, so udomačeni ti smeli klaviristi — — —

Njih življenje je dan za dnem velik matematičen problem, kojega pa vedno s samo njim lastno genialnostjo razvoljajo — — —

Kot v sili — najskromnejši asketi, tako v sreči — silni fantasti, zmožni potenceirane razigranosti; ljubijo najlepše in najmlajše ženske, a jih okna niso nikdar dovolj široka za razsipavanje zlatnikov. Šele ko je zadnji frank (godi se v Parizu) pogran v svet, se vračajo k bomo pogrnjeni mizi — slučajja, ki jim je vedno naklonjen. Tihotapei vseh pa-nog umetnosti, love neprestano svojo divjačino — petfrankovski novci.

Ti bohemi imajo lasten jezik, poseben žargon, ki vsebuje peklo retorike in ne-besa neologizma — — —

Vedna izmenjava temne in svetle plati življenja!

Uvod libretistov.

Stvoriteljem opernega libreta je bila merodajnejša sulestančna vsebina Murger-eve knjige, kot natančni potek njegove dejanja. In to zato, da delo prilagode gledališkemu odru in mu dajo možnost karakteristične glasbe. Kljub temu so ohranjeni glavni karakterji, osebe in potankosti romana. Še celo posamezne slike, njih razporedba in sceničen razvoj mu natančno sledi. V resnih in smešnih epizodah pa so stvoritelji libreta popolnoma samosvoji — upravičeno ali ne — gotovo pa zato, da to, mogoče najbolj svobodomiselnost knjižne novejš literature čim boljše podajo.

Čprav so značaji romana življenja polni, naravni in jasni, vendar najdemo v njem različne osebe z istimi značaji. Zakaj ne bi potem nežnih značajev Mimice in Francine zili v eno bitje? Kdo se ne spomni takoj na Francinin muf, če čita o Miminih rožicah, »belih bolj kot boginje brezdelja«?

Libretisti so se zato čutili upravičene, to dvoje veselih, nežnih in vendar tako nesrečni bitij ziliti v eno, koje bi mesto Mimi in Francine lahko imenovali »ideale«.

Prva slika.

»Mimi je bila dražestno dekletce, ki je moralo odgovarjati plastičnim in poetičnim idealom Rudolfa. Dvaindvajset let, majhna, nežna — — — Njen obrazček skica aristokratske slike, poln najfinjših potez — — —

»Vroči in bistri tok njene mlade krvi je nežno pordečaval tenko tkano kožo in ji dal baržunasti izražaj bele kamelije.«
»Ta mala, bolečna, nežna lepota je privlačevala Rudolfa; ali kar ga je popolnoma očaralo, to so bile te ročice — kljub lastnemu gospodinjstvu — belejše od onih brezdelnih lepotic — — —

Druga slika.

»Gustav Collin, mogočni filozof, Marcell, mogočni slikar, Rudolf, mogočni pesnik in Chaunard, mogočni glasbenik, tako se namreč medsebojno titulirajo, so stalni gostje kavarnе Momus, kjer jih imenujejo »štirje mušketirji« in to radi njihove nerazdružljivosti.«

Prihajajo, igrajo in zopet odhajajo — vedno skupno in mnogokrat, ne da bi poravnali račun, vedno pa v harmoniji, ki bi bila v čast vsakemu orkestru konservatorija.

»Musetta je krasno dek'le dvajsetih let. Ne primanjkuje ji kokeznosti, niti častihlepnosti, kvečjemu ortografije.

Je zvezda latinskega okraja in pri-lične spremembe iz najelegantnejše kočije v omnibusu, ali iz Via Brede v Quartier Latin ji ne strijo mnogo — — —
— »Ja, kaj pa hočete? Včasih čutim potrebo vdihavati ta zrak in živeti to življenje. Moje razposajeno življenje je pesem, posamezne ljubavne prigodbice nje kitice, — a njih odmev vedno in vedno Marcell — — —

Tretja slika.

»Mimice glas zveni, kot monotonno udarjanje mrtvaškega zvona in razjeda Rudolfov srce — — —

Njegova ljubezen je bila trmasta, fantastična in v ljubosumnju histerična. Neštokrat je sta se razhajala — — —

Zivljenje — bolj peklo. Ali sredi vseh viharjev in prepira, sta v ljubzni pol-nih nočeh in medsebojnem sporazumu zopet udihavala sveži zrak — — — Ob svitanju je seveda zopet pridvela kuda ura in ljubezen je bežala prestrašena od-tod — — —

Tako sta živeča — če je to življenje? — v slabih in zlih dneh, v večnem pričakovanju razhoda — — —

»Musetta pa je imela, morda po družinski tradiciji ali pa osebnem instinktu nagnjenje k eleganci — — —

To nenavadno bitje je, komaj rojeno, gotovo že zahtevalo zrcalo — — —

Duhovita in ostrega razuma, se je upirala vsaki tiraniji. Priznavala je samo eno postavo — razpoloženje.

Nedvomno je bil edini mož, ki ga je resnično ljubila, Marcell; mogoče zato, ker jo je le on znal žaliti do solz. Toda luksuz je bil zanjo brezpogojna potreba lepega občutka.«

Četrta slika.

»V tem času sta bila naša prijatelja, lahko rečemo, že davno udovca.«

»Musetta je postala skoro slavna o-sebnost; že tri do štiri mesece je Mar-cell ni več videl.«

»Isto z Mimi. Rudolf ni ničesar več čul o njej; izvzamši če je v svojih mo-nologih izgovarjal njeno ime.«

»Ko je nekega dne Marcell tiho po-ljubljaj od Musette mu podarjeno sliko, je opazil, kako Rudolf skrivoma vzdihuje ob rožasti kapici, kojoj mu je zapustila Mimi.«

»Strahopetec kot jaz,« je mrmral Marcell.

»Veselo in vendar žalostno življenje!«

Kultura in umetnost

x Simon Jenko: Izbrani spisi za mladino. Priredila Fran Erjavec in Pavel Flere. Z risbami okrasil Franjo Stiplovšek. V Ljubljani 1923. Izdala in založila Učiteljska tiskarna. Cena eleg. vez. knji-gi 28 D. — Kot sedmi zvezek znane Er-javec-Fleretove zbirke »Slovenski pes-niki in pisatelji« je izšel sedaj znameniti pevec Sorškega polja. Človek bi na prvi pogled mislil, da bo iz spisov tega našega največjega lirika težko sestavi-ti primerno antologijo za mladino, a sestavljalca sta pokazala ravno nasprot-no. V spise uvaja čitatelja obširni in do-slej najpopolnejši Jenkov življenjepis, ki prinaša mnogo doslej še neznanega gradiva, spisi so pa potem razdeljeni v »Pesmi«, »Pripovedne pesnitve« in »Po-vesti«, zaključuje pa knjigo zanimiv »Tolmač«. Izbrala sta prireditelja vse najboljše Jenkove stvari, ki so primer-ne za mladino, tako da je pesnikova sli-ka popolna, če izvzamemo seveda ero-tično snov, ki ne sodi v mladinsko knji-go. Nedvomno bo po knjigi mladina se-gla z največjim veseljem, zlasti ker jo je okrasil mladi akademski slikar Fr. Stiplovšek tudi z lepimi ilustracijami. Založništvo opozarja že sedaj tudi na A. M. Slomškove izbrane spise, ki so že v tisku in s čimer bo omogočila čitajoči publiki zopet dostop do tega velikega preroditelja stajerskih Slovencev, saj so njegova dela že davno izginila z naše-ga knjižnega trga. Pripravljata pa Er-javec in Flere tudi že izbrane spise Jan-ka Kersnika, ki slede Slomškovim.

x Pratika za deco. Izdala in založila Zvezna tiskarna, Ljubljana 1923. Nalo-žila v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Ma-rijin trg 8 in po vseh knjigarnah. Ta-kega »knjiž«

mladina še ni imela! Pratika za deco, ka-kor sta jo slikala, oziroma pisala brata Gasparija, je tako lepa in bogata, da bi morala biti doma v vsaki hiši. Dvo-barvne slike po originalih M. Gaspari-ja, na velikem kvart-formatu, so tople, domače, pester in v umetniškem oziru gotovo eno najboljših del, kar jih ima-mo doslej od njega. Tudi tekst, ki ga je napisal Tone Gaspari, je lep in prime-ren. Zelo svež je način, po kakršnem T. Gaspari podaja karakteristiko posa-meznih mesecev. Pri vsem te zabava, uči in ostane prikupljiv in domač. — Založba je storila tudi s svoje strani vse, kar je bilo mogoče. Papir je izvr-sten, oprema pa naravnost razkošna. Tako smo dobili v Pratici za deco delo trajne, umetniške in književne vrednosti, delo, o katerem lahko mirno rečemo, da ga vsem ljubiteljem knjige, posebno vspricho razmeroma zelo nizke cene, iskreno priporočamo.

JDS.

Občni zbor krajevnne organizacije JDS v Celju. V petek, dne 23. tm. se je vršil ob naravnost sijajni udeležbi občni zbor JDS v Celju, ki je dokazal trdno zvestobo članstva iz vseh slojev tudi v najtežji dobi persekucije in korupcije. Na zborovanju so bili stari borci za de-mokratska načela, med njimi pa tudi mnogo novih članov. Predsednik kraj. organizacije g. dr. Kalan je v svojem pozdravnem govoru z zadovoljstvom kon-štiral, da so politični sestanki prete-čenega poslovnega leta poglobili prija-teljske vezi med člani, bili pa tudi za razvoj in podkrepitev demokratske ideje v Celju velikega pomena. Mnogo dobre-ga si obeta od njih tudi za prihodnost. O delovanju demokratskih članov ob-činskega sveta sta stvarno in izjerno po-ročala obč. odbornika prof. Mravljak in dr. Božič. Prvi govornik se je bavil z organizatorijem delom ter z raznimi kulturnimi, šolskimi, personalnimi in socialnimi vprašanji, ki so se uspešno reševala v obč. svetu; dr. Božič pa je pregledno informiral navzoče o najvaž-nejših gospodarskih težnjah, ki so našle dovolj razumevanja v obč. svetu. Raz-nim govornikom v debati so se dala za-dovoljiva pojasnila. V odbor krajevnne organizacije, ki ga tvori poleg obč. od-bornikov-virilstov iz mesta in okolice štirinajst odbornikov, se je izvolil po-novno za predsednika dr. Kalan.

iz življenja in sveta.

Beogradska v turškem haremu.

Te dni se je vrnila v Beograd mlada dama, ki pripoveduje o svojem mladem življenju pravcato orijentalno pravljico. Pred kakimi 18 leti je na tajinstven na-čin izginila iz Beograda mala deklica, hčerka Boje Angjeliča, ki je živel v Požegi. Imel je mnogo otrok, pa je to de-te dal za svoje tamošnjemu poštarju, ki je bil pozneje premeščen v Beograd. Tu je rasla mala Stojanka vse dotlej, dokler ni umrla žena poštarja, ki se je nato drugič poročil. Mačeha otroka ni mogla trpeti in ga je povsod preganjala. Sto-janka je bila takrat stara 13 let. Skleni-la je pobegniti od hude mačeha ter se vrniti k svojemu očetu v Požego. Na po-tu pa jo je premamili nek neznanec ter jo odvedel nazaj v Beograd. Bil je to nek uradnik turškega poslanstva v Beogra-du. Meseč dni jo je skrival, potem pa jo je odvedel v Carigrad, kamor je bil pre-meščen. Bil je sin nekega paše. Zaljublil se je v mlado Srbkinjo ter jo pozneje tudi poročil. Medtem, ko so v Beogradu poizvedovali za izginulo deklico, je ta pričela novo življenje v turškem hare-mu. Dobila je ime Emina Abdul. Njeo življenje je bilo zelo pestro. Potovaja je s svojim možem po vsej Turčiji. Živela je v Mali Aziji vse do turško-grške voj-ne, v kateri je mož padel. Pozna se je poročila z nekim trgovcem ter živela z njim vse do pred kratkim, ko je zvede-la, da živi njena rodbina v Beogradu. — Zvedela sta za njo njena dva brata, ki sta je v pismih tako dolgo nagovarjala, da se je pred par dnevi res vrnila do-mov. Našla je mlajša dva brata, dočim so ji očeta ustrelili Avstrijci v svetovni vojni. V Beogradu ostane le nekaj časa, nakar se zopet povrne v Turčijo, kjer se ji godi povsem dobro.

servituta na tujem zemljišču, ali da se jim po izbori lastnika prepusti potrebno zemljišče za dovode in odvode kakor tudi za napravo bran in drugih naprav. — Od te servitute in ekspropriacije so izvzete zgradbe s pripadajočimi dvorišči in vrtovi. Ako lastnik zemljišča zaradi zgrajenih naprav ne bi mogel uspešno izkoriščati svojega zemljišča, more zahtevati, da se mu celo prizadeto zemljišče odkupi. Odobrenja podjetij tretje kategorije se morejo na zahtevo lastnika in po odobrenju pristojne oblasti vsak čas prilagoditi predpisom, ki veljajo glede dovoljenja za podjetja ostalih dveh kategorij. Ona pa se morajo prilagoditi tem predpisom, če pridejo zaradi povečanja vodne sile ali izpremembe njihovega glavnega namena v eno teh kategorij.

Sedanji lov na hranilne vloge od strani nekmečkih denarnih zavodov je mogoč samo zaradi tega, ker ti nekmečki denarni zavodi stavljajo denar na razpolago takim gospodarskim podjetjem, ki poslujejo z mnogo, mnogo večjo procentualno donosnostjo, nego kmet in kmečki rokodelci, obrtniki. Kmečki vlagatelji imajo, ako sprejme ponudbo nekmečkega denarnega zavoda, v istini lep profit, ker se tam za hranilne vloge plača mnogo več, nego se plača v kmečkih posojilnicah. Toda ta profit je le navidezen in zelo dvomljive vrednosti. Danes je kmet vlagatelj, a jutri bo morda ali gotovo potreboval celo posojilo. Ako je zaradi trenutnega profita postal nezvest svoji kmečki posojilnici, bo moral v primeru potrebe tudi posojilo iskati pri nekmečkem denarnem zavodu. Markmet misli, da bo v tem primeru dobil pri nekmečkem zavodu ceneje posojilo, nego industrijalec in trgovec! Bridko se vara. Celó več bo plačeval, to se pravi, da bo daljal 30% tam, kjer trgovec in fabrikant

m Carinske konference. Trgovski gremij ponovno opozarja trgovce, špediterje itd. na novopeljane carinske konference, ki se bodo mesečno dvakrat vršile v Mariboru. K tem konferencam

m Usmiljenimi kreem! Na rokah in nogah pohabljeni Josip Supanc se tem potom ponovno obrača do usmiljenih sreš prerojnj, da bi mu kdo pripomogel do strehe, ker mora v sedanjem hladnem vremenu še vedno prenočevati na prostem v parku. Hrano si sproti izprosi, prenočišča pa ne more nikjer dobiti. Prosilec je brez starišev in sorodnikov ter za vsako delo nesposoben. Oni, ki bi mu bili voljni pomagati, naj javijo svoj naslov našemu uredništvu.

kant plačujeta 20%! Kmet koplje torej svoj lastni gospodarski grob, ako svoje prihranke daje v zavode, kjer nima nikakega vpliva, namesto da jih zadrži v svojem lastnem zavodu, v svoji kmečki posojilnici.

Posojilništvo, kakor vse zadružništvo, temelji na načelu medsebojne pomoči, medsebojne ljubezni ljudi, ki imajo trajne skupne gospodarske interese. S povdžanjem in priznavanjem tega temeljnega zadružnega načela je posojilništvo in zadružništvo vobče postalo močno, postalo je v gospodarstvu že veselo. — Morda je nemorala svetovne vojne ljudi tudi tu nekoliko pokvarila. Zato se je treba pravočasno povrtni k Rajfajzenu in drugim očakom kmečkemu posojilništvu ter kmete in druge na selu v tesni zvezi s kmečkim gospodarstvom delujoče producente poučevati, kakšna strašna nevarnost jim preti, ako vse svoje prihranke ne bodo vlagali samo v kmečke denarne zavode, v prvi vrsti v kmečke posojilnice. Danes imaš prihranke, daj jih kmečki posojilnici, da dobi ceno posojilo oni tvoj tovariš in sotrpin, ki že danes potrebuje posojilo. Jutri boš sam potreboval posojilo, bodisi zaradi novih investicij v posestvu, bodisi zaradi kake nesreče, in takrat ti bo v obliki cenene-ga posojila stotero povrnjena navidezna škoda od danes, ki si jo utrpel, ker nisi sledil ponudbi za visokimi vložnimi obrestmi. Ako pa si slep in ti je trenutna korist ljubša od trajne, potem bo to prejalšle vzrok tvoje popolne gospodarske propasti!

Zato: Kmečko prebivalstvo ostani zvesto svojim kmečkim posojilnicam!

Miloš Štibler.

Kmetje, pošiljajte svoje sinove v kmetijske šole!

Nevzdržno naglo hiti čas in z njim razvoj in spopolnitev industrije, nove iznajdbe v znanosti in vseh strokah človeškega življenja.

Tisoč let je poljedelstvo bilo kakor okamenelo, in šele moške novega veka so tudi ta kolos spravili v gibanje, so mu vili življenja. Počasi, a sigurno in trdno je nastopilo gibanje v kmečkem ljudstvu, in danes ni več kmet oni zaničevani mož prejšnjih stoletij. Stanovska izobrazba in stanovska organizacija — to ste oni tajni moči, ki sta dvignili kmečki stan po drugih državah in ga morata dvigniti tudi pri nas. Prepričanje prodira, da se mora tudi kmet mnogo učiti in mora mnogo znati, ako hoče svojo obrt dobro razumeti in dobro voditi. Poljedelska obrt je ona, ki skriva v sebi največje uganke narave.

Vse, kar kmet potrebuje, v teoriji in praksi, kar so izumili učenjaki in iznašli praktiki vseh časov, je združeno v poljedelski znanosti. Te se more učiti kmetovalec v kmetijski šoli. V mladosti si mora ustapoviti temelj, na katerem bo pozneje zidal. Korakati s časom mora tudi kmet, in če to stori in če to storijo vsi kmetje, bo kmetijstvo cvetlo, bo postalo moč, kakor je ni druge.

V to pa je treba, da vsak posameznik, veliki in mali kmet, bogat ali ubog, mladino vzgaja za veliko bodočnost, za to tudi žrtve doprinaša in spozna, da vsak vinar v to svrhu izdan, nese stoterne obresti.

Imamo danes vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru, kmetijske šole v St. Jurju ob j. ž. na Grmu pri Novem mestu. Država, okraji in denarni zavodi ubožnejšim tudi pomagajo. Oprinite se tega, slovenski kmetje, kar se vam sedaj nudi. Tri leta kmalu minejo; Vaši sinovi se bodo mnogo naučili v kmetijski šoli — in njihovo znanje bo že vam in bo njim donášalo obilnih sadov.

Seveda se mora vsak posameznik še tudi nadalje izobraževati, bodisi iz knjig bodisi iz časopisov, posebej pa mora vedno vsak sam pomišljati, kako bi spopolnil svoje kmetovanje, kako bi v čim najkrajšem času dosegel čim največji dobiček.

V to pa treba temeljne izobrazbe, katero naj daje na eni strani ljudska šola v splošni in deloma kmetijski znanosti, dalje kmetijsko-nadaljevalni tečaj, posebej pa strokovne kmetijske šole.

Kmetje, še enkrat: Kdor le količkaj more, pošlji svojega sina v kmetijsko šolo!

Kmetijska dela v mesecu decembru.

Razna opravila. Najboljši čas za sekanje lesa, zlasti za stavbe. Kolovrti se pridno vrté. Najboljši čas za klanje in sušenje mesa. V izvenrednem mrazu okna pri shrambah s konjskim gnojem zakidaj. Čebele dobro zapaži. V dobrem senenu navozi drv. Žival skrbno pitaj, ker se kasneje ne bo redila več.

Drevje varuj, da ga sneg ne oblo-mi; otresaj ali podpiraj. Varuj ga pred zajcem; namaži ga, če nikakor ne moreš zagraditi, z mešanico iz ilovice, kravje-ka, apna, krvi in fekalije. Gnoji drevju z gnojnico, katero okrog debla po snegu polivaš. Uspešno se v tem času drevje snaži, ako ni premrzlo (sicer v prosincu in svečanu dohiti). Zamrlo raskavo skor-jo pri starih deblih z žičasto krtačo ter namaži z apnom; neštevile zalege s tem pokončaš. Zvite listke, zastale na vejah, skrbno pokončaj, v njih prezimuje so-vražni mrčes, večasi očem niti viden. Go-seničja gnezda pokončaj. Ptice, ki ti bo-do pri delu pomočnice, udomačaj s po-kladanjem zobi.

Trta. Če ni snega, rigolaj. Naprav-ljaj podzidja. Varuj mraza vsaj bolj žlahtne mladike.

Vrt. Če ni snega, nabiraj špinačo, solato itd. Zemljo prekopavaj in gnoji. Uspešno je gnojenje pri rigolanju.

Cvetne rastline je treba snažiti od gnilih in troinelnih delcev. Živé od zraka, toplote, malo vode. Torej varuj mraza, dobro zrači in prilivaj (redko) malo mladne vode. Čim več svetlobe do-bé, bolj ostanejo sveže zelene.

Polje, če si ga že z gnojili zadovo-ljil, počiva. Mraz in moča ga koristno predelujeta. Ob velikem snegu trpé o-zimna žita, ker ne dobé zraka; prav do-bro je, če moreš kaj zrahljati.

VINOGRADNIŠTVO.

g Vinski sejem v Krškem, katerega je priredila to sredo krška občina, je bil, kakor nam poročajo, prav dobro obis-kan. Prišlo je nepričakovano mnogo vin-skih trgovcev in gostilničarjev iz vse Kranjske, zlasti iz Ljubljane in Gorenj-ske ter iz Spodnje Štajerske. Živahna kupčija se je razvila šele proti poldnevu, ko so se kupci nekoliko orijentirali in so producenti odnehali v cenah. Prodalo se je okrog 25 vagonov vina, največ po 22—24 K, nekaj pa tudi dražje, oziroma cenejše. Mnogo se je gotovo še pozneje prodalo, ker so se popoldne kupci raz-kropili z vinogradniki na vse strani. U-speh sejma je bil v vsakem oziru prav povoljen.

g Vinska kriza na Hrvaškem in v Slavoniji. Če odračunamo od pridelane-ga vina ono količino, ki jo konzumiramo doma, vidimo, da nam preostane letno krog 1.198.000 hl vina. Ako upoštevamo, da vlada na našem vinskem trgu že štiri leta občutna kriza in da je izvoz skoraj popolnoma padel, je jasno, da imajo na-ši producenti in vinski trgovci polne kietiške starih zalog. To stanje pa je naj-občutnejše na Hrvaškem in v Slavoniji. Slovenija običajno potroši ves svoj pri-delek in je lansko leto celo uvažala vr-šačko vino poleg običajnega dalmatin-skega. Dalmacija v najboljšem slučaju še vedno lahko računa na izvoz v Fran-cijo, poleg tega pa izvažala v skoraj vse države, zlasti na Češkoslovaško in v Av-strijo. V Slavoniji in Hrvaški bo tako samo letos preostalo neprodanega vina nad 3 milijone hektolitrov. Naša vina po današnjih cenah niso sposobna za tek-movanje na svetovnem tržišču in je to ravno glavni vzrok naše vinske krize. Poleg tega pa so reziže danes tako viso-ke, da ni računati na primerno znižanje cen. Kljub znižanju prevozne tarife je prevoz danes še vseeno predrag. Za dal-matinska vina je zlasti promet od naj-večje važnosti. Prevoz iz bakarske luke do železniške postaje stane mnogo več, kakor ves prevoz od Bakra do Maribora. V vsakem oziru je nujno potrebna, da se najde čimprej izhod iz tega položaja, ker bi zlasti letošnje leto lahko rodilo nedolgodne posledice ne samo za našo vinorejo, temveč za naše gospodarstvo v obče.

g Ustanovni občni zbor »Pokrajinske zveze vinogradnikov za Slovenijo« se vr-ši, kakor že javljeno, neprekleno v ne-deljo dne 2. decembra tl. ob 10. uri v Mariboru v Narod. domu. Prošnja 7

polovično vožnjo po železnicah se ni re-šenal P. n. gg. udeležnikom obnega zbo-ra se priporoča, si nabaviti celo vozno karto do Maribora, karte pa pri izstopu ne oddati, rabili jo bodo za povratek, če se prošnji za polovično vožnjo med tem ugodi.

TRŽNE CENE.

g Vrednost našega denarja. Dne 27. nov. se je dobilo na zagrebški borzi: 100 aK za 12 in pol para, 100 it. lir za 384 D, 1 dolar za 87—87 in pol D, 100 čeških K za 257—258 D, 100 švicarskih frankov za 1540 D.

g Blagovne berze 22. nov. Novi Sad pšenica bačka 315, banatska 300—305, sremska 315, oves bački 215, turščica za mare-april 195—205,5, za december 212,5, moka »0« 515.

Žitni trg. Prošli teden je proti koncu žitni trg nekoliko oživel in so se cene okrepile. Zanimanje je bilo za moko in novo turščico. Izvoz pa tudi prošli teden ni uspeval, ker dunajski trg, ki je za naš izvoz moka merodajen, ni povpraševal po blagu. Na novosadski borzi se je živahno zaključevala nova turščica na termin za januar in februar po 225—235 D. Pri efektivnem zaključku za promptno vtovarjenje se more dobiti nova turščica po 210 D franko baške postaje. Poslovna tendenca je bila prošli teden mnogo prijaznejša nego predhodni teden. — Pšenica je prošli teden narasla od 300 na 312—315 D postavno bačka postaja, kar je posledica večjega povpraševanja s strani mlinov. Moka, boljše kakovosti, se je ponujala v početku tedna po 515, a pod konec po 520 D. Novosadska borza pa je zabeležila zaključke za dvo-jno sipsko moko »0« tudi izpod 500 Din. Turščica nova se je tržila po 210 D postavno vtovorna postaja, stara pa po 225 do 230 D. Oves, slavonsko rešetano biago, je ostal na ceni 245 D pariteta Zagreb. Fižol je ostal zanemaren. Pisani fižol se je ponujal po 400—450 D po kakovosti. Na zagrebški blagovni borzi skoro ni bilo prometa, ker so se posli sklepali večinoma izven borze.

g Hmeljskega trga. V Savinjski dolini hmeljska kupčija počiva. Hmeljske za-loge so majhne. Imejtelji blaga ne ma-rajo oddati svojih zalog po sedanjih niž-jih cenah. — Na žateškem trgu v Češko-slovaški istotako slaba kupčija. Za 50 kg se je plačalo prošli teden 3300—3550 Kč po kakovosti (brez prometnega davka).

Zanimivosti.

Nekaj zgodovine iz prvih dni ruske revolucije.

Mnogo se je že pisalo o tem, zakaj se je veliki knez Mihael Aleksandrovič, vnuk Aleksandra III., odrekel ruskemu prestolu v prvih dneh ruske revolucije, ko je carska krona zdrčala z glave Nikola II. Često se je trdilo, da je bila to politična pogreška, ki je imela za posledico, da je revolucija krenila na najekstremnejša pota. »Revue des Deux Mondes« prinaša sedaj izjave ene najbližjih prič: kneginje Olge Putjative, na koje dvorec se je odigrala sledeča zgodovinska scena:

Veliki knez Mihajlo Aleksandrovič je v dneh, ko so revolucionarne čete slavile po ulicah svoje zmage, pobegnil s svojim tajnikom v dvorec kneginje Putjative. Še le tretji dan po svojem begu je ob-vestil predsednika dume, kje se skriva. Ta mu je takoj poslal oddelek vojnih a-kademikov za telesno stražo. Rodzjanko mu je poleg tega tudi pisal, da se je car odrekel prestolu ter da bodo naslednjega dne zastopniki začasne vlade in člani izvršilnega odbora dume ponudili nje-mu, velikemu knezu, rusko carsko krono. Mihael Aleksandrovič ni pričakoval take rešitve. On je bil vedno mnenja, da bo samo regent tako dolgo, dokler ne dora-ste carjevič. Odločitev Nikolaja II., ki je šel preko pravic svojega sina in nje-mu ponudil krono, ga je silno iznenadila. Rodzjanko ga je prosil, naj to ponudbo na vsak način sprejme in tako reši do-movine anarhije. Tudi njegov stric, Ni-kolaj Mihajlovič mu je dokazoval, da je to naravnost njegova dolžnost.

Druzega dne, dne 3. marca 1917 ob 6. uri zjutraj je minister pravde Kerenski a-sah telefoniral velikemu knezu Mi-

hajlu Aleksandroviču, da je bila abdi-kacija Nikolaja II. službeno sprejeta ter da pridejo vsi ministri k velikemu knezu. Rodzjanko je prišel prvi. Videč, da veliki knez še vedno okleva, ga je zakli-njal, naj se žrtvuje za domovino in sprej-me krono, brez ozira na različno nazira-nje vlade. »Vsi mi,« mu je rekel, »riski-ramo, da nas vsak trenutek zapro ali pa, da nas linčajo mase, razburjene in na-ščuvane od levičarskih ekstremistov.«

Ob 11. uri so se zbrali v dvorec knegi-nje Putjative ministri: knez Lvov, Ke-renski, Miljukov, Tereščenko, Nekrasov, Singarev, Gučkov in Šulgin. Konferenca je trajala od 11. do 3. ure popoldne. Guč-kov je na svečan način predal Mihajlu avtentični akt o odstopu Nikolaja II., ki je bil pred vsemi prečitan. Nastal je daljši molk. Končno se je dvignil Guč-kov, ki je imel daljši govor ter h koncu prigovarjal velikemu knezu, naj zasede izpraznjeni prestol. V istem smislu sta govorila tudi Šulgin in Miljukov. Govo-rili so še tudi drugi ministri, in Mihajlo je takoj spoznal, da je bila večina proti njemu. On se je vsled tega odločil v ko-rist ustavotvorne skupščine, ki naj od-loči o bodoči obliki vladavine v veliki Rusiji. Za to se je najbolj zavzemal Ke-renski. On je v svojem govoru šel celo tako daleč, da je izjavil, da on kot mi-nister pravde ne more odgovarjati za nje-govo varnost, ker mu je dobro znano kot podpredsedniku vojaških in delavskih sovjetskih delegatov, da hoče 300.000 de-lavcev in 200 tisoč vojakov petrograjske garnizije za vselej obračunati z dinasti-jo Romanov. Popolnoma miren, je veliki knez prosil, naj mu dajo par minut pre-misleka v kaki sosedni sobi. V trenutku, ko je hotel oditi v sosedno sobo, mu je Kerenski zelo razburjen zastavil pot: »Viskost, obljubite nam, da boste sklep, ki ga boste storili v tem odločilnem trenu-tku, rezultat vašega osebnega prepriča-nja in da ne boste dopustili nikakih uti-cajev s katerekoli strani!«

Veliki knez je ostal krog četrte ure sam v sosedni sobi. Ko se je vrnil, je z odločnim in svečanim glasom izjavil: Z ozirom na različna stališča, ki jih za-vzemajo člani začasne ruske vlade, za sedaj odklanjam rusko carsko krono, ter prepuščam popolnoma volji naroda, izraženi v ustavotvorni skupščini. Če bo ta odločila v moj prilog, bom posvetil nemudoma vse svoje dejanje in nehanje svojememu narodu in svoji domovini.

To je bila odpoved. Kerenski je zma-gal. Dočim so vsi ostali ministri potrli molčali, je Kerenski skočil h knezu in ves navdušen vzkliznil: »Viskost, vi ste najplemenitejši človek!«

Takoj je Kerenski sestavil akt o od-povedi velikega kneza Mihajla Aleksan-droviča, ki jo je ta takoj podpisal. Igra je bila za Romanove končana in — iz-gubljena, izgubljena za vedno. Dva dni kasneje je Kerenski obvestil kneza, da lahko svobodno odpotuje v svojo reziden-co v Gatčini, kjer je bila njegova žena in deca. Od tod je pozneje moral v prognanstvo v Peru, odkoder se ni nikoli več vrnil ...

Poslano.*

Javno vprašanje

njegovi ekscelenci knezu in škofu lavantinskemu dr. Andreju Karlinu v Mariboru.

Podpisani Štefan Debeljak, Ivan Kele, Gabrovec Mihael, Emeršič Vid, Krajnc Jakob, vsi pos. pri Sv. Barbari v Hal, smo bili obtoženi po župniku Janezu Vogrinu pod U VI 627-28 radi razžaljenja časti.

Okrajno sodišče v Ptuj nas je danes oprostilo popolnoma.

Prosimo:

da z ozirom na ta naš slučaj in z ozirom na spor g. župnika Vogrina zlasti s g. Ferdinandom Kristlom, organistom in cerkovnikom pri Sv. Barbari predstavite g. župnika Vogrina od Sv. Barbare ka-morkolj drugam.

Ptuj, dne 23. novembra 1923.

Mihael Gabrovec, l. r.; Štefan Debeljak l. r.; Ivan Kele, l. r.; Jakob Krajnc l. r.; Vid Emeršič, l. r.

*) Za vsebino uredništvo ne prevza-odgovornosti.

Mala oznanila.

Pohištvo

Istnih izdelkov za spalne in je-
pilne sobe najceneje v zalogi
Šerger in drug. Vetrinjska ul. 2.
2624

Samostojna kontoristinja,
zmožna slovesnega in nemške-
ga jezika išče službe. Ponud-
be pod „E. M.“ na upravo
„Tabora“. 2664

Sprejme se gospodična, ki
je dobra knjigovodkinja, ter
zmožna tudi slovenske in
nemške stenografije in stroje-
pisja. Prednost imajo z znan-
stvom cirilice. Cenjene ponud-
be na upravnishvo lista pod
„Knjigovodkinja 638“ 2659 3

Meblovana soba se odda 2
gospodoma ali zakoncem s
1. decembrom v sredini me-
sta. Pojasnila v trgovini Presac,
Glavni trg 13. 2661

Železno peč in cevi proda
po nizki ceni Franjo Majer
Maribor, Glavni trg št. 9.
2662 2-1

Manjša vila v Mariboru, v
bližini glavnega kolodvora, s
3 stanovanji, lepo zapito ve-
rando, ter vrtom ugodno na
prodaj. V hiši je vodovod in
električna luč. Stanovanje je
kupu takoj na razpolago.
Naslov v upravi. 2663 2-1

**Malo obrabljeni veliki Adler pi-
salni stroj** na prodaj. Naslov
pove upravnishvo „Tabora“.
2626 3-1

Spalni divan 260 D. postelje,
miza 70 D. pešile in dr. na
prodaj. Vpraša se: Rotovski
trg 8, I. nadst., levo. 2668

Higijenična brivnica se vsem
priporoča. Prvovrstna postrež-
ba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva
ulica 9. 1850

**Prvovrstna čevljarska de-
lavica R. Menjac,** Mar-
bor, Jurčičeva ulica 9, spre-
jema vse vrste naročil po meri
in vsakovrstna čevljarska po-
pravila. Cene zmerno. Postrež-
ba solidna. 1118

**Gamaše, potni kovčki in tor-
bice, listnice, denarnice, tobač-
nice nahrbtnike i. t. d. v veliki
izbiri, nudi IVAN KRAVOS,**
Aleksandrova cesta št. 13.
2585 10-6

**Večalke, baterije, nogavice,
biserne gumbje, lasne
sponke, glavničke** vsako
množino po tovarniških cenah,
jednako razne druge v to stro-
ko spadajoče predmete sa do-
bi same pri trdki I. BALOH,
Grajski trg 3. 2602 10-5

**Mlad zakonski par brez otrok
išče stanovanje** 2-3 sob
in kuhinje kot podnajemnik
ali v novi hiši. Ponudbe pod
„Se letos“ na upravo tega
lista. 2627 3-3

**Špectjalni moderni damski
česalni salon** za friziranje dam,
negovanj, obraza in rok, ma-
saža in parna kopelj obraza,
barvanje las, izdelovanje vsako-
vrstnih lasničarskih del. Pos-
trežba pod vodstvom g. Maly
prvovrstna. Abonma v ia iz-
vsn salona se sprejemajo, Po-
sebni vhod skozi vežo. Obisku
se priporoča Fran Kovak, bri-
vec-frizer, Aleksandrova cesta
št. 22. 56-3 2623

**Moderne in higijenske ure-
jeni brivski salon** Fr. Novak,
Aleksandrova cesta 22, se cenj.
občinstvu priporoča, prvovrstna
postrežba; gg. gostom in abe-
namentom na razpolago predalnik
za lastno brivno orodje. Ura-
dnikom in poduradnikom v
predplačju popust. 50-3 2622

**Lepa velika soba s kabine-
tom, in predsobo, parket in
električna luč, nameštreno,**
v sredini mesta, se takoj od-
da. Ponudbe na upravnishvo
pod „100“. 2640 4-3

**Lepa trgovska in stano-
vanjska hiša** z velikim go-
spodarskim poslopjem v le-
pem stajerskem trgu na pro-
daj. Prostori primerani tudi za
industrijo. Trg je ob železnici.
Cena 500.000 Din. Vprašanja
in ponudbe pod „Trgovina in
industrija“ na upravnishvo
„Tabora“. 5-4

Na dobro **domačo hrano** se
sprejme 5-6 gospodov. Be-
ranič, Dravska ulica št. 15.
2659 2-2

Meblovana soba se odda so-
lidnemu gospodu, tudi z za-
jutrkom. Ponudbe na ured-
nishvo „Tabora“ pod „Mir“.
5-5

Išče se kapitalista

z ca 400.000 Din za veliko
podjetje. Ponudbe na upra-
vo „Tabora“ pod „Bodoč-
nost“. 2657 2-2

Išče se neodvisna gospa ali gospodična

ki bi bila pripravljena
sodelovati na izdelo-
vanju perila. Prosilka
mora biti večja izde-
lovanju perila, pred-
pasnikov in drugih ter
nadzorovanja izdelave
demaših del. Nudi
se poplačoma samo-
stojna, dobičkanosna,
prijetna in varna po-
zicija. Izcrpljive po-
nudbe se prosijo pod
„Takojšni vstop 200“
na Oglasni zavod Fran
Voršič, Maribor, Slom-
škov trg 16. 2670

Posteljno perje

in
puh
se dobiva pri
Franjo Majer, Maribor
Glavni trg 9. 1346

Ito
najboljša zobna krema.
2671

P U H
in 2414
perje
po nizkih cenah vedno v
zalogi pri trdki
K. Worsche, Maribor
Gosposka ulica 10

Mizarji!
Okras za rakve in tan-
čico nudi najugodnejše ga-
lanterijska trgovina
Drago Rosina
Maribor, Vetrinjska 26. 2596

A. VICEL
Maribor, Glavni trg 5

Nizarji!
Okras za rakve in tan-
čico nudi najugodnejše ga-
lanterijska trgovina
Drago Rosina
Maribor, Vetrinjska 26. 2596

A. VICEL
Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebšči-
nami, emajlirano, plečevi-
nasto in ulito posodo, porce-
lanasto, kameninasto in ste-
no. Na debelo kleno robo. Na drobno
1386

H koncu leta ponudi
UREJEVALCE ZA PISMA SISTEM „INDUS“
prvovrstna izvršitev, patentna za-
pornica, izvrstni izdelek,
TRGOVINA S PISALNIMI STROJI LEGAT,
Maribor, Slovenska ul. 7, tel. 100
Zahtevajte ponudbo, pri večjem na-
kupu popust! 2632 7-7

Potrji neizmerne žalosti naznanjamo
vsem sorodnikom in znancem tužno vest, da
nam je preminul po mukopolni bolezni naš
predragi oče
Franc Nerat
orožniški stražmojster v pokoju in
trafikan
Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši
v četrtek, dne 29. novembra ob pol 16 uri
popoldan na pokopališču Pobrežje.
Maribor, dne 28. novembra 1923
Globoko žaluječa družina Nerat
2665 v Mariboru, Jezdarska ulica 1.

SAMO darila za praktična
Miklavža
kupite v največji izbiri najceneje pri — 2165
JAKOB LAH, MARIBOR, GLAVNI TRG 2

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, ka-
kor sukno, hlačevina, volneno blago,
plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljeno
obleke, srajce, predpasniki, nogavice,
robci, odeje itd. se dabi prvovrstno pri
N. Šoštarič, Maribor
Aleksandrova cesta št. 13. 2579

Veletrgovina z železnino
Pinter & Lenard
Maribor, Aleksandrova c. 32-34
Priporoča svojo veliko zalogo pečl, šte-
dilnikov, brzoparilnikov, kotlov, posode,
kakor tudi vso železnino in orodje po
zelo ugodnih cenah. 2576
Na debelo! Na drobno!

**Vse vrste perila za gospode in
dame, kakor**
srajce, hlače
pylama
oprema za no-
veste, okroško
Ljudmila Jackner
MARIBOR, Koroška cesta št. 31.

Posteljno perje
odeje s puhom z 10%
matrace popusta
K. Wesiak, Maribor
Aleksandrova cesta 15 2609 2-1

Izšel je ročni

Zemljevid slov. ozemlja

v merilu 1:600.000, priredil ravnatelj učiteljšča
Matija Pirc, risal učitelj Slavoj Dimnik, tisk,
litografija in založba Mariborske tiskarne d. d. Ma-
ribor. Zemljevid je izvršen v štirih barvah in obsega
vse ozemlje, na katerem bivajo Slovenci, ter je na-
menjen predvsem šolski mladini. Cena Din 10—
Naročuje se pri

Mariborski tiskarni d. d.

Podpirajte Jugoslovensko Matico!

Na debelo! Vrvana in trgovina s konopnino Na drobno!

Ivan N. Adamič, Vetrinjska ul. 20
Izdeluje vrvi za stavbe, zvonove i. t. d., mlinske oprti,
motvoz in vse v vrvarsko stroko spadajoče predmete. 2483
V zalogi žima, afrique, trž. bičevniki

Od 1. do 6. decembra 1923.

VELIKA MIKLAVŽEVA - PRODAJA

v trgovini Anica Traun Maribor, Grajski trg 1
10% popusta! 10% popusta!
Velika zaloga moških, ženskih in otroških čevljev,
domačih čevljev in nogavic. 2704

Zahtevajte
povsod „TABOR“!

Naročam
DNEVNIK „TABOR“
Ime: _____
poklic: _____
kraj: _____
pošta: _____
Priložite poštno položnico, da pošljem naročalno
V _____, dne _____ 1923;
lastnoročni podpis.
Izreži in nalepi na dopisnico, katero naslovi:
„TABOR“, Maribor.